

# KAUPPAPOLITIikka

Ulkoministeriön julkaisema kansainvälisen kaupan aikakauslehti



# KAUPPA- POLITIikka LOPPUU, KAUPPA- POLITIikka JATKUU



**KOVAA KAUPPAPOLITIikkaAA**  
Valtiontukia  
pakkoraossa 10

**LÄHIKUVASSA**  
Elina Valtosen ääni  
kantaa kauas 14

**ANALYYSI**  
Mineraalitalouden  
hetki 26

# Tekoäly myynnin työkaluksi

”Meillä on iso visio: haluamme olla globaali markkinajohtaja myynnin tekoälyssä, rakentaa yhden Euroopan merkittävimmistä tekoäly-yhtiöistä ja työllistää paljon ihmisiä.

Sama, mikä tekoälykehityksen myötä on jo tapahtunut ohjelmistokehityksessä, tapahtuu ihan lähitulevaisuudessa myynnissä ja asiakastyössä.

Realm Technologies rakentaa tekoälytyökalua, joka kerää yrityksen sisäistä dokumentaatiota, kuten dokumentteja, viestejä, sähköposteja, ja tuottaa vastauksia tarjouspyyntöihin sekä räätälöityjä myyntidokumentteja ja muita materiaaleja. Näin asiakasrajapinnassa työskentelevät pystyvät keskittymään kanssakäymiseen asiakkaiden kanssa.

Tekoälytyökalu oppii yrityksen dokumentoidusta tiedosta, ja sen avulla tuotettu materiaali vastaa sitä, miten ihminen vastaisi samassa tilanteessa.

Me hyödynnämme tekoälyä myös omassa ohjelmistokehityksessämme. Saamme sen avulla aikaiseksi tiiviillä joukolla taitavia ohjelmoijia saman, mikä olisi aiemmin vaatinut ison tiimin. Juuri nyt onkin uniikki hetki rakentaa kasvuyhtiötä, jonka isoin haaste on hyvin rajalliset resurssit.

Tekoälymurroksessa on yrittäjien luvattu aika. Nyt tapahtuu enemmän,

kuin on tapahtunut kenties koskaan. Yrityksen nuoruus on ehdottomasti etu, ja kapean ongelman ratkaisemiseen keskittyvä pieni tiimi on kilpailukykyinen.

Jotta nuorena yrityksenä voi saada ison yhtiön asiakkaakseen, on rakennettava paras tuote, minkä yhtiö voi hankkia, ei vain Suomesta vaan maailmanlaajuisesti. Meitä auttaa se, että tässä murrosvaiheessa markkina on vasta muotoutumassa ja uusia järjestelmiä hankitaan paljon.

Iso askel meidän matkalla otettiin tänä keväänä, kun keräsimme runsaan neljän miljoonan euron rahoituksen. Sen avulla rakennamme tiimiä, kiihdytämme kasvua ja kansainvälistymistä.

Me kaikki kolme perustajaa pääsimme jo ennen Realmiä näkemään maailmanluokan yrittäjyyttä läheltä. Minä ja **Miika Huttunen** olimme töissä Slushissa, jossa tapasimme menestyneitä yrittäjiä ympäri maailma, kun taas **Johan Jern** imi oppia amerikkalaisissa yhtiöissä kuten Stripe ja Palantir. Opimme uskommaan, että myös täältä Suomesta pystyy rakentamaan isoja kasvuyhtiöitä. Eivät ne ihmiset ole sen ihmeellisempiä, jotka ovat onnistuneet niitä rakentamaan maailmalla.”

**Mikko Mäntylä**

Perustaja, toimitusjohtaja  
Realm Technologies Oy

© VESA TYNI

– Yrittäjyys on ihan sairaan vaikeaa. Joka päivä tulee mietittyä, että ei sitä olisi voinut vaikeampaa ammattia itselleen keksiä. Se haastaa joka ikisellä osa-alueella. Kaiken tämän läpi jaksaa puskea, kun tekemiselle on selkeä syy, Mikko Mäntylä pohtii.



**Kuka?**  
Mikko Mäntylä

**Mikä?**  
Realm  
Technologies Oy

**Mitä?**  
Tekoälytyökalu monimutkaisiin myyntiprosesseihin



10

© SHUTTERSTOCK / PAULLAMAT



© SHUTTERSTOCK / BARTOLOMEU PIETREZYK



## Yhdessä olemme enemmän

**L**ehti syntyy yhdessä. Jokainen numero alkaa keskusteluista: ideoita heitetään pöytään, jalostetaan ja välillä myös hylätään. Vähitellen suunta kirkastuu. Sen jälkeen etsitään oikeat haastateltavat, kirjoittajat ja kuvaajat. Kokonaisuus rakentuu pala palalta, kunnes kaikki loksahda kohdalleen.

Kahden vuoden ajan Kauppapolitiikka-lehden päätoimittajana olen saanut kehittää tätä lähes satavuotiaista julkaisua ja siinä samalla itseäni. Edeltäjäni **Lotta** perehdytti minut erinomaisesti. Toimituspäällikkömme **Samu** on näyttänyt, mistä lehden tekemisessä todella on kyse. Ja toimitussihteerimme **Miia** on vastannut kärsivällisesti loputtomiin kysymyksiini. Lämmin kiitos heille sekä kaikille kollegoille ja lukijoille.

Tämä numero on Kauppapolitiikka-lehden viimeinen. Tarve ymmärtää kansainvälistä kauppaa ei silti katoa, päinvastoin. Maailma liikkuu yhä nopeammin, monimutkaistuu ja hajautuu. Tavat tuottaa ja jakaa tietoa muuttuvat, mutta ydinkysymykset säilyvät: miten löydämme yhteisen suunnan ja menestymme kansainvälisessä kilpailussa?

Kauppapolitiikka-lehti joutui valtioneuvoston säästövelvoitteiden uhriksi, mutta julkisen talouden tasapainoa ei rakenneta pelkillä toimintamenoleikkauksilla, vaan kasvulla. Ja kasvu syntyy pitkälti kansainvälisestä kaupasta. Julkinen sektori voi mahdollistaa yritysten kansainvälistymisen tukemalla innovaatioita sekä yhteistyötä yli organisaatio- ja maaraajojen.

Team Finland -uudistuksen myötä tehdyt prioriteettivalinnat luovat hyvän lähtökohdan vienninedistämiselle, mutta työtä riittää. Nyt ratkaisevaa on kyky ennakoita tulevaa ja keskittyä olennaiseen. Maa- ja talouden painopiste siirtyy yhä kauemmas tutuilta lähimarkkinoiltamme. Menestyäkseen Suomen on kehitettävä vienninedistämisjärjestelmäänsä johdonmukaisesti niillä markkinoilla, jotka ratkaisevat tulevaisuuden kasvun.

Kuten tasavallan presidentti kiteytti YK:n yleiskokouksessa vuonna 2025: ”Pienen maan voima syntyy sen kyvystä tehdä yhteistyötä muiden kanssa.”

Timo Sysi  
päätoimittaja  
@timosysio



Ulkoministeriö  
Utrikesministeriet

JULKAISIJA Ulkoministeriö PÄÄTOIMITTAJA Timo Sysi, puh. 0295 350 166 TOIMITUSSIHTEERI Miia Vihola, puh. 0295 350 680 TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ Sami Laakso/  
LEGENDIUM, puh. 050 304 2825 TOIMITUSNEUVOSTO Juha Pyykkö/UM, Tomi Korhonen/BUSINESS FINLAND, Jarno Syrjälä/UM, Heli Siikaluoma/EK, Mikko Koivumaa/UM,  
Mika Kukkonen/UM TOIMITUS Legendium TAITTO Markku Jokinen/LEGENDIUM KANSIKUVA Sami Laakso, Markku Jokinen PAINO PunaMusta PAINOS 12 000 kpl  
PAPERI MultiOffset 170/90 g/m<sup>2</sup> ISSN 0783-490X (painettu) ISSN 2670-3467 (verkkojulkaisu)

### 10 Kovaa kauppapolitiikkaa

Valtiontukia pakkoraossa

### 14 Lähikuvassa

Elina Valtonen – Ulkopolitiikka on sanoja

### 20 Teema

Bryssel kutoo globaalia kauppasopimuspeittoa

### 26 Analyysi

Mineraalitalouden hetki

### 30 Lehden tarina

Kauppapolitiikka loppuu, kauppapolitiikka jatkuu

### 36 Q&A

Yhden luukun malli vahvistaa Suomen vienninedistämistä

### Vakiot

2 Pitchaus

6 Lyhyet

13 Puheenvuoro

38 Kolumni

39 Haloo!



© JARI HÄRKÖNEN

14



© CARLA LADAU



Suomi-tapahtumaa vetämässä Noora Sirola ja Laura Kopilov.

## Maailmannäyttely vahvisti Suomen mainetta Japanissa

**O**sakan maailmannäyttely Expo 2025 oli neljän vuoden vaativa yhteishanke muiden Pohjoismaiden kanssa. Maailmannäyttely tuotti vahvaa vaikutusta Suomelle ja mukana olleille toimijoille:

- 1,7 miljoonaa kävijää Pohjoismaiden paviljongissa, sisältäen 16 000 seminaarierasta.
- 1 850 mediaosumaa.
- 140 suomalaista yritystä mukana.
- 26 Suomi-tapahtumaa kuuden kuukauden aikana yhdessä yritysten, organisaatioiden ja kulttuuritoimijoiden kanssa.

- Laaja VIP- ja yritysjohto-osallistuminen sekä merkittäviä delegaatioita (muun muassa Kawasaki, Panasonic, Mitsubishi, Canon).

Tavoitteet ylitettiin näkyvyyden, yhteistyön ja yrityskontaktien osalta. Suomen maine onnellisena, innovatiivisena ja kestäväenä korkean teknologian maana vahvistui entisestään Japanissa.

Maailmannäyttelyn ansiosta Kansain talousalueelle perustettiin yhteispohjoismainen Nordic Kansai Business Alliance, joka luo uuden, pitkän aikavälin alustan Suomen ja Japanin yhteistyölle Osakan alueella. [X](#)



© MIKKO TÖRMÄNEN, KEKSI

### Startup-toiminnan käynnistämisessä on haasteita

Kansainväliset startup-ryttäjät pitävät Suomea sujuvana ja toimivana maana yritystoiminnan aloittamiseen. Suurin haaste ei liity lupaprosesseihin tai yrityksen perustamiseen, vaan liiketoiminnan käynnistämiseen Suomessa. Tämä käy ilmi Business Finlandin kuuluvan Work in Finlandin kyselystä, johon vastasi Suomeen hakeutuneita ryttäjiiä.

Kilpailu kansainvälisistä startup-ryttäjistä ja osajista on

kovaa. Kyselyn mukaan ennen päätöstä moni oli harkinnut myös muita maita, kuten Ruotsia, Alankomaita, Kanadaa, Britanniaa ja Yhdysvaltoja. Suomi erottuu edukseen erityisesti elämänlaadun, turvallisuuden, koulutuksen ja toimivan yhteiskunnan ansiosta. Myös startup-ymppäristö ja julkinen tuki vaikuttavat päätökseen. [X](#)



### Työkalu kansainvälisten kilpailutusten löytämiseen

Finnpartnership tarjoaa kaikille suomalaisille pk-yrityksille ilmaisen pääsyn DevelopmentAid-sivustolle. DevelopmentAid on portaali, josta yritykset löytävät tietoa kansainvälisistä tarjouskilpailuista ja avustuksista. Sivusto kokoaa yhteen tietoja rahoittajista, kilpailutusten järjestä-

jistä sekä potentiaalisista yhteistyökumppaneista.

Finnpartnershipin sopimuksen myötä suomalaisilla pk-yrityksillä on rajaton pääsy sivustolle sekä sen tarjoamiin palveluihin huhtikuun 2027 loppuun asti. Finnpartnership jatkaa ulkoministeriön aiempaa sopimusta

DevelopmentAidin kanssa, ja sivuston palveluihin on tutustunut jo yli 200 yritystä.

Jos yrityksesi on kiinnostunut DevelopmentAidin palveluista, ota yhteyttä Finnpartnershiin: paula.pihlava-werner@finnpartnership.fi. [X](#)



### Uusi maakuvastrategia vahvistaa Suomen asemaa maailmalla

Suomi on julkaissut uudistetun maakuvastrategian, joka linjaa, miten Suomi-kuvaa rakennetaan kansainvälisesti tulevana vuosina. Making happiness happen -niminen strategia nostaa esiin Suomen vahvuuksia teknologiasta ja kestävästä ratkaisuista luontoon ja saunakult-

tuuriin. Tarkoituksena on kuvata Suomi maana, joka mahdollistaa hyvän ja toimivan arjen. Onnistunut maakuvastrategia tukee Suomen kansainvälistä asemaa ja pitkän aikavälin tavoitteita. Maakuvastrategiassa pyritään lisäämään Suomen näkyvyyttä ja vaikuttamaan siihen, millai-

sia päätöksiä Suomeen liittyen tehdään oli kyse investoinneista, matkailusta, osaajista tai poliittisesta yhteistyöstä. Maahan liitetyt mielikuvat selittävät tutkimusten mukaan jopa neljänneksen matkailun sekä investointien ja osaajahoukuttelun tuloksesta. [X](#)



## Kansainvälistymisen Helpdesk

### Miten yritykseni pääsee mukaan vienninedistämismatkoille?

– Kehitysjohtaja ja yksi yrityksen perustajista **Teemu Lappalainen**, Capalo AI.

**T**ein ulkoministeriön yrityspalveluille Team Finland -yhteydenoton sähköisellä yhteydenottolomakkeella: [www.team-finland.fi/ota-yhteytta/](http://www.team-finland.fi/ota-yhteytta/) UM Yrityspalvelut otti minuun yhteyttä. Keskustelimme Teams-kokouksessa ja sain tiedon, että tärkeintä on luoda suhteet ja pitää yhteyttä asianomaisessa maassa olevaan Suomen suurlähetystöön. Näin siksi, koska suurlähetystö voi ehdottaa kyseisessä maassa toimivia aktiivisia yrityksiä vienninedistämismatkoille.

Jokaisessa suurlähetystössä on vienninedistämistyötä tekevä Team Finland -koordinaattori ja työtä johtava suurlähettiläs. Yhteydenpito voi tapahtua vaikka kyseiseen maahan kohdistuvien työmatkojen yhteydessä. UM Yrityspalvelujen virkamies kertoi, että vierailuja tehdään monella tasolla, kuten esimerkiksi valtionjohtotasolla, ministeri- ja virkamiestasolla. Myös suurlähettiläs voi vetää delegaatioita. Sain lyhyessä ajassa tiiviin paketin tietoa.”

### UM Yrityspalvelut

[um.fi/yrityspalvelut](http://um.fi/yrityspalvelut)  
yrityspalvelut.um@gov.fi  
Puhelinpalvelu maanantaisin klo 13–15:  
+358 295 350 938.

## Ministeri Tavio avasi ovia kasvumarkkinoille

Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri **Ville Tavio** vienninedistämismatka Australiaan ja Uuteen-Seelantiin päättyi vahvoihin signaaleihin suomalaisyrityksille: kysyntä kasvaa ja poliittinen yhteistyö tiivistyy.

Vierailu kokosi yhteen kvantti-, energia-, kaivos- ja meriteollisuuden kärkinimet ja nosti esiin Suomen roolin kriittisten teknologioiden sekä puhtaiden ratkaisujen toimittajana.

EU:n vahvistuva yhteistyö alueella, mukaan lukien tuore vapaakauppa-sopimus Australian kanssa, luo uutta vetoa viennille. Yli miljardin euron vienti Australiaan voi kasvaa, jos avautuviin markkinoihin tartutaan ripeästi. X



Ministeri Tavio suomalaisyritysten kanssa Australian avaruustutkimuskeskuksessa.

© CASSANDRA BORROS SUOMEN CANBERRAN-SUURLÄHETYSSTO

## Näkyvätkö vientitilaukset rekrytoinneissa?

**Vahvistuneet tilauskannat valuvat valmistuksessa eteenpäin ja näkyvät viiveellä työllisyydessä.**



”Viime vuoden loppu oli poikkeuksellisen vahva teknologiateollisuudessa muun muassa risteilijätilausten ansiosta. Odotetusti tämän vuoden kolmen ensimmäisen

kuukauden aikana tilauskertymä oli selvästi pienempi, kuitenkin kasvua vuodentakaiseen oli 11 prosenttia.

Teknologiateollisuuden tuotannosta lähes 90 prosenttia menee vientiin. Ala tuottaa yli puolet sekä Suomen tavara- että palveluviennistä. Teknologiateollisuus työllistää Suomessa noin 330 000 henkilöä. Maaliskuun lopussa lomautettuna oli reilu 10 000 henkilöä, vuosittain määrä oli kaksinkertainen.

Työntekijämäärä on vähentynyt tietotekniikka-alalla sekä suunnittelussa ja konsultoinnissa heikon suhdanteen takia. Sen sijaan kone- ja metallituoteteollisuuden henkilöstömäärässä näkyy aavistus kasvua. Pikkuhiljaa vahvistuneet tilauskannat valuvat valmistuksessa eteenpäin ja näkyvät viiveellä työllisyydessä.

Vuoden ensimmäisellä kvartaalilla tehtiin reilu 8 000 rekrytointia. Se on enemmän kuin viime vuoden lopulla, mutta pidemmässä tarkastelussa määrä on vielä melko matala. Huippusuhdanteissa rekrytointeja on kvartaalissa ollut jopa 15 000.

Teknologiateollisuus tarvitsee seuraavan kymmenen vuoden aikana 140 000 uutta osaajaa. Puolet määrästä johtuu yritysten arvioimasta henkilöstömäärän kasvusta ja puolet eläköitymisestä. Osaajapulan välttämiseksi tarvitaan panostuksia koulutukseen ja myös työhön johtavassa maahanmuutossa pitäisi onnistua.

Lähi-idän ja Hormuzinsalmen tilanteesta aiheutuu suurta epävarmuutta maailmantalouteen. Se voi vaikuttaa merkittävästi suomalaisen teknologiateollisuuden näkyisiin.”

**Hanne Mikkonen**  
Johtava ekonomisti  
Teknologiateollisuus ry

### Finnfundin EU-takausohjelma tuo kasvumahdollisuuksia

Finnfund ja EU allekirjoittivat huhtikuun lopussa 222 miljoonan euron takausohjelman, jota Finnfund hyödyntää sijoituksissaan digitaalisen sektorin hankkeisiin Afrikassa, Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa.

EU Finnfund Global Connected -ohjelma tuo merkittäviä etuja myös suomalaisyhtiöille, jotka ovat usein mukana Finnfundin sijoituksissa esim. verkkoteknologian tai kyber- turvaratkaisujen toimittajina.

Huhtikuun lopulla EU päätti myös laajentaa ohjelmaa myöntämällä sille uuden 80 miljoonan euron takauspotin Balkanin ja Kaukasuksen alueen maihin. Samalla ohjelma laajenee kattamaan myös energiasektorin investointeja. Kokonaisuudessaan 302 miljoonan euron kokoon kasvava ohjelma tuo mukanaan Finnfundille myös noin 20 miljoonaa euroa sijoitusten valmistelurahaa. X



“EU Finnfund Global Connected represents Finland’s most significant contribution to the EU’s Global Gateway strategy. For Finnish companies, this is an excellent and tangible opportunity to enter new markets.”

– Petteri Orpo, Prime Minister of Finland

# Valtiontukia pakkoraossa

Emme pidä valtiontuista, mutta jotenkin niiden kanssa on elettävä, toteaa TEM:in kansliapäällikkö Timo Jaatinen ristiriidasta ideaalimaailman ja reaali maailman välillä.

✉ Sami Laakso ✉ Ville Vauhkonen

**K**auniit ajatukset kaikkia osapuolia hyödyttävästä vapaasta kansainvälisestä kaupasta ja yritysten tasapuolisesta pelikentästä ovat saaneet väistyä takalalle. Valtiot ovat nähneet viisaaksi tukea globaalissa kilpailussa menestykseen kykeneviä yrityksiä.

Työ- ja elinkeinoministeriön kansliapäällikkö **Timo Jaatinen** summaa, että maailmassa on tapahtunut perustavanlaatuisen murros. Valtioiden ja politiikan rooli kansainvälisessä taloudessa on vahvistunut selvästi.

Kiina on ruokkinut valtion vahvalla tuella taloutensa kasvua globaaliksi mahtitekiijäksi ja tukenut yritystensä maailmanvalloitusta. Yhdysvalloissa valtiontukien merkkipaalu oli presidentti **Joe Bidenin** aikana lanseerattu satojen miljardien dollarien IRA-paketti (Inflation Reduction Act), jolla vastattiin Kiinan haasteeseen ja tuettiin puhdasta siirtymää. Viime ajat Yhdysvalloissa huomio on ollut maan teollisuutta suojaavissa tullessa.

Eivät tuet Euroopassakaan ole vieraita. Kehitystä ovat vauhdittaneet jatkuvalla syötöllä yllättäneet kriisit, joiden luomassa paineessa valtiontukisääntöihin on luotu poikkeuksia.

Koronaviruspandemian aiheuttamia vahinkoja parantamaan EU rakensi merkittäviä julkisia tukia yrityksille mahdollistavan elvytyspaketin. Ukrainan sodan seurauksena valtiontukisääntöjä höllennettiin. Nyt sota Iranissa on avannut keskustelun siitä, miten teollisuutta voisi auttaa erityisesti kallistuneen kaasun tuomien vaikeuksien kanssa.

Poikkeustilanteissa on luotu uusia väliaikaisia ratkaisuja, mutta ne ovat helposti muuttuneet pysyviksi käytännöiksi.

– Kun kriiseissä luotuja välineitä otetaan käyttöön, pitäisi miettiä, miten niistä tullaan pois, kun talous saadaan toivotuille urille, Timo Jaatinen sanoo.

## Puhtaammaksi valtioiden tukemana

Viime kesänä EU:ssa asetettiin puhtaan teollisuuden valtiontukipuitteet (CISAF). Tämän vuosikymmenen loppuun asti voimassa oleva CISAF mahdollistaa valtiontukien myöntämisen esimerkiksi uusiutuvan energian käyttöön, teollisuuden vähähiilistämiseen, puhtaan teollisuuden kapasiteetin säilyttämiseen Euroopassa sekä energiaintensiivisen teollisuuden tukemiseen.

– Kukin jäsenmaa voi katsoa, miten antaa tukeaan puitteissa. Aiemman kehikon puitteissa olemme tällä hallituskaudella Suomessa käyttäneet sekä suoria tukia että verohuojennuksia. Uudessa CISAFissa on tarkoitus jatkaa ainakin verohuojennuksia. Asia on parhaillaan valmistelussa, Jaatinen kertoo.

CISAF-kehikko on Jaatisen mukaan huomattavan väljä, valtiot voivat esimerkiksi kompensoida sähkön hintaa teollisuudelle.

– Se on kallis tie. Onneksi meillä Suomessa ei ole tällaiseen tarvetta, kun sähkön hinta on täällä edullinen. Mutta CISAF on avannut valtiontukien käsittämättömän laajat hyödyntämismahdollisuudet.

## Pelkällä idealismilla ei menestytäkään

Talousteorioiden mukaan yrityksille suunnatuilla valtiontuilla rakennettu osiooptimointi johtaa kokonaisuuden kannalta huonompaan lopputulokseen verrattuna siihen, että reilum-



malla kilpailulla ja vapaammalla kansainvälisellä kaupalla kasvatettaisiin talouksia.

– Maailma menee siihen suuntaan, mihin EU ja me emme toivoneet. Olemme tulleet hirveän pitkälle siitä liberaalin ajattelun maailmasta, jossa valtiot luovat toimintaympäristön ja parhaat pärjäävät markkinoilla, Timo Jaatinen myöntää.

Hän luonnehtii, että Euroopassa ajattelu on ”ranskalaistunut”. Osittain se johtuu siitä, että markkinahenkiset britit ovat lähteneet EU:sta, ja myös Saksa on vaihtanut aiempaa kurssia ja pyrkinyt muiden mukana monin keinoin parantamaan oman teollisuutensa tilannetta.

– Tukivetoinen kilpailu ei ole Suomen etujen mukaista, mutta sen kanssa meidän on elettävä. Ei pidä olla liian ortodoksi siinä, mikä on taloustieteellisesti oikein ja väärin. Jos Suomi ei käytä ollenkaan tukia, emme pärjää arkielämässä, kun muut käyttävät erilaisia valtiollisia instrumentteja. Mutta pyrimme EU:ssa vaikuttamaan siihen, että toimenpiteet ovat kohdennettuja, rajattuja sekä määräaikaista.

Jaatinen muistuttaa, että valtiolla on tukien lisäksi muitakin välineitä tukea kasvua.

– Globaalin todellisuuden tunnistava regulatio, päämäärätietoinen kasvurahoitus, pitkäjän-

teinen panostus tutkimukseen ja kaupallistamiseen sekä julkiset hankinnat. Valtio voi myös luoda kumppanuuksillaan yrityksille tasapuolisemman pääsyn vaikeillekin markkinoille, hän listaa.

## Uutta ja vanhaa kasvua

Valtiot tukevat yrityksiä monin tavoin. Yksi luokittelutapa on jakaa tukitoimet talousrakenteita uudistaviin ja säilyttäviin. Talousteorian mukaan resurssit kannattaisi suunnata taloutta uudistaviin kohteisiin, kuten tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toimintaan. Suomessa onkin laaja yhteisymmärrys tki-panosten kasvattamiseen. Ne pyritään nostamaan neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä.

– Tki-panostuksissa painottuvat murrosteknologiat, vähähiilistämisen sekä biopohjaiset ratkaisut. Yhä vahvemmin ovat mukaan tulleet myös muun muassa puolustus- ja kaksikäyttöteknologiat sekä myös terveys- ja avaruusalat, Jaatinen sanoo.

Pelkkä panostus tutkimus- ja kehitystoimintaan ei Jaatisen mielestä riitä, valtion pitää ottaa vahvempi rooli uuden teollisen liiketoiminnan synnyn vauhdittamisessa. →

EU sallii valtiontukien myöntämisen esimerkiksi uusiutuvan energian käyttöön, teollisuuden vähähiilistämiseen, puhtaan teollisuuden kapasiteetin säilyttämiseen sekä energia-intensiivisen teollisuuden tukemiseen.

Olemme tulleet hirveän pitkälle siitä liberaalin ajattelun maailmasta, jossa valtiot luovat toimintaympäristön ja parhaat pärjäävät markkinoilla.

– Näissä verohuojennukset voivat olla toimiva väline. Esimerkiksi energiapuolella on järkevää tukea uusien teknologioiden demonstraatioita, mutta tuotannon tukeminen on Suomelle vierasta ajattelua.

Mutta myös olemassa olevan yritystoiminnan osalta törmätään tosielämän realiteetteihin.

– Koska muut tukevat sitä, meidän on otettava tämä huomioon omassa tukipolitiikassamme.

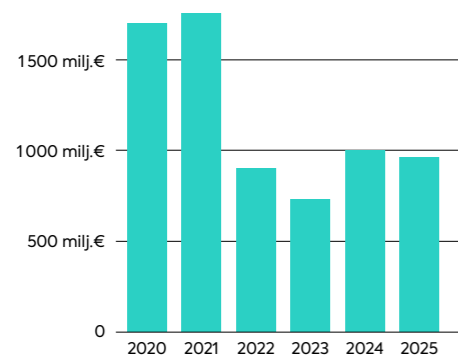
Lisäkierteen asiaan tuo nykyinen geopolitiittinen tilanne, jonka johdosta liiallisista riippuvuuksista pyritään irti ja varautumaan pahemman päivän varalle.

Jaatinen nostaa esiin terästuotannon. Kiinasta tulvii tuetun tuotannon voimalla valmistettua terästä. Kun suunta Yhdysvaltoihin on torpattu tulleilla, teräkselle haetaan markkinoita Euroopasta.

– Jos emme reagoisi tähän mitenkään, saattaisimme eurooppalaisen terästeollisuuden hankalaan tilanteeseen. Jo puolustuksenkin kannalta on tärkeää, että meillä on terästuotantoa. Meidän on katsottava kokonaisuutta ja sitä että pystymme vastaamaan kauppapoliittisiin häiriöihin.

#### Suuria summia

Pelikenttä ei ole tasainen myöskään siinä, miten maat houkuttelevat investointeja kasvattamaan talouttaan ja työllistämään. Suomi on onnistunut saamaan useita satojen miljoonien eurojen datakeskuksia.



#### Maksetut yritystuet

Yritystukia maksettiin kuutena edellisenä vuotena yli 7 305 000 000 euroa 120 000 yritykselle.

LÄHDE: TEM

Houkuttimena ovat toimineet erityisesti edullinen ja päästötön sähköenergia sekä vakaa sähköverkko. Näiden tekijöiden uskotaan olevan vahvuuksia kilpailtaessa myös muista puhtaan siirtymän investoinneista. Kilpailu on kovaa.

Suomella hartiat ovat jo lähtökohtaisesti monia maita kapeammat. Lisäksi julkisen talouden vaikea tilanne pakottaa katsomaan entistä tarkemmin missä valtio voi tehdä tukituuppausta. Parhaimmillaan – tai pahimmillaan – kyse on valtavista summista.

Ranska on esimerkiksi saanut komission hyväksynnän 11 miljardin euron tukiohjelmalleen merituulivoiman kehittämiseen.

Vaan ei pennosilla pelata Suomessakaan.

Esimerkiksi Kotkaan noin 800 miljoonan euron akkumateriaalitehdas on saanut tukea useammasta lähteestä. Business Finlandilta se sai investointiavustusta 115,4 miljoonaa euroa. Ensi vuonna käynnistyvä tehdas työllistää noin 270 henkeä, rakennusvaiheessa työntekijöitä on enimmillään noin 800.

#### Säästetäänkö tulevaisuudesta

Säästöt ovat tällä ja tulevilla hallituskausilla valtiontaloutta leimaava tekijä. Hallituksen keväisessä kehysriihessä yritystukiin ei kajottu.

Yritystuista karsiminen nostetaan kuitenkin aina ennen vaaleja esiin isona säästökohteena, mutta sitten hallitusvastuussa tukien karsiminen on ollut vaikeaa. Varmaa on myös se, että tukien saajat vastustavat äänekkäästi jokaista leikkaus ehdotusta.

Jää nähtäväksi pakottavatko tällä kertaa tukienkarsimiseen julkisen talouden kireä tilanne ja lähes kaikkien puolueiden sitoutuminen velkajarruun.

Eri tukimuotojen niputtaminen yhteisen nimitäjän alle ei anna oikeaa kuvaa välineiden kirjosta. Kun tukien tarkoitus on kasvattaa taloutta ja työllisyyttä, silloin niistä karsiminen voi huonosti toteutettuna olla tulevaisuuden eväiden syömistä.

Työ- ja elinkeinoministeriössä korostetaan talouskasvun ja investointien tarvetta.

– Keskustelu julkisesta taloudesta ei voi olla vain sitä, että mistä leikataan ja mitä verotetaan enemmän. Tarvitsemme myös kasvutoimia.

On tärkeää, ettei valtio katsoo, mitä tarkasti mietityillä ja kohdistetuilla kasvutoimenpiteillä voidaan tehdä, Jaatinen sanoo. ✕



## Kauppapolitiikka ei katoa – vain yksi sitä selittävä ääni

Kauppapolitiikka-lehden lähes sata-vuotinen taival päättyy – ja samalla sulkeutuu merkittävä luku suomalaisen viennin ja kauppapolitiikan historiassa. Lehti ei ollut vain julkaisu, vaan vuosikymmenten ajan kansainvälistymisemme peili ja keskustelun herättäjä. Sen sivuilla analysoitiin markkinoita, avattiin sääntelyn kiemuroita ja ennen kaikkea autettiin yrityksiä ja yhteiskuntaa ymmärtämään nopeasti muuttuvaa maailmaa.

Vaikka lehti lakkaa, sen tehtävä ei katoa. Päinvastoin – juuri nyt luotettavan tiedon tarve kasvaa. Kansainvälisen kaupan toimintaympäristö muuttuu nopeammin kuin pitkään aikaan: geopolitiittiset jännitteet, kauppasopimusten uudelleenarviointi, teknologinen murros ja turvallisuuspoliittiset kysymykset muovaavat pelisääntöjä jatkuvasti. Yritykset, erityisesti pk-sektori, tarvitsevat ajantasaista, luotettavaa ja tulokittua tietoa voidakseen tehdä oikea-aikaisia päätöksiä.

Samalla tiedon merkitys kilpailukyvyllä kasvaa. Markkinatieto, toimitusketjujen seuranta, tullimuutokset ja geopolitiittiset riskit vaikuttavat suoraan investointeihin, vientimarkkinoiden valintaan ja yritysten kykyyn reagoida muutoksiin ajoissa. Menestyvät yritykset eivät enää kilpaile vain tuotteilla tai hinnoilla, vaan sillä, kuinka nopeasti ne pystyvät muuttamaan käytössään olevan tiedon päätöksiksi.

Yrityksille nykymaailmassa ratkaisevaa ei ole myöskään tiedon määrä, vaan sen käytettävyyks. Pelkkä kova data ei riitä – tarvi-

taan tulkintaa siitä, mitä muuttuva sääntely tarkoittaa omalle toimialalle, missä markkinat liikkuvat ja missä piilevät riskit sekä mahdollisuudet. Tilannekuvan muodostamista ei voida jättää yksinomaan algoritmien hoidettavaksi.

Kauppapolitiikka-lehden poistuminen jättää aukon, mutta ei oikeuta tiedonvälityksen heikkenemistä. Vastuu tästä tehtävästä jakautuu entistä laajemmin viranomaisille, elinkeinoelämän järjestöille, tutkimuslaitoksille ja uusille mediatoimijoille. Myös ulkoministeriöllä on edelleen oma keskeinen roolinsa: digitaalisten kanavien avulla se voi tarjota yrityksille ajantasaista tietoa markkinamuutoksista, vientimahdollisuuksista ja geopolitiittisistä riskeistä.

Printtimedian tilalle tarvitaan jatkuvaa ja helposti saavutettavaa tiedonvälitystä – analyysejä, uutiskirjeitä, podcasteja ja webinaareja, jotka auttavat yrityksiä nopeasti muuttuvassa ympäristössä. Kanavien uudistaminen osuu ajankohtaan, jossa ulkoministeriön rooli viennin ja kansainvälistymisen edistäjänä on kasvaa edelleen, ja käynnissä on laajempi toiminnan uudistamisprosessi vastaamaan elinkeinoelämän muuttuviin tarpeisiin.

Kauppapolitiikka-lehden tarun päättymisen yhteydessä on siis muistettava, ettei luotettavan tiedon tarve katoa, vaikka kanavat muuttuvat. Tiedon on kuljettava myös tulevaisuudessa – selkeänä, luotettavana ja ajantasaisena – jotta suomalainen vienti voi menestyä maailmassa, joka ei enää odota hitaimpia. ✕

Kauppapolitiikka-lehden poistuminen jättää aukon, mutta ei oikeuta tiedonvälityksen heikkenemistä.

# Ulkopolitiikka on sanoja

Euroopan unionin ei kannata vastata tulleihin samalla mitalla, ulkoministeri Elina Valtonen uskoo.

✍ Sami Laakso 📧 Jari Härkönen

**U**lkoministeri **Elina Valtosen** mukaan pienessä maassa tarvitaan koko joukkue edistämään vientiä ja talouden kasvua. Tämä näkemys koskee myös hierarkian ylintä kerrosta.

– Tässä hallituksessa meillä on vahva fokus viennin edistämiseen ja investointeihin. Arvostan ulkomaankauppaministeri **Ville Tavion** työtä ja annan sille täyden tuen. Myös tasavallan presidentti tekee tätä työtä aktiivisesti. Olemme pieni maa, joten tekemistä riittää itse kullekin.

Elina Valtonen kertoo huhtikuussa tehdystä Kanadan vierailusta, jossa hän oli mukana tasavallan presidentin delegaatiossa. Mukana oli myös elinkeinoministeri **Sakari Puisto** ja historian suurin yritysvaltuuskunta.

Mediassa näytettiin, kuinka presidentti **Alexander Stubb** ja Kanadan pääministeri **Mark Carney** höntsäilivät hymyssä suin jääkiekkokaukalossa. Samoissa uutislähetyksissä ilme vaihtui vakavaksi, kun jatkettiin kertomalla tylsän tutuksi tulleita tarinoita, kuinka kotimaan taloudessa kasvua ei näy kuin työttömyysluvussa ja julkisessa velkaantumisessa ja monesta muustakin syystä elämä Suomessa on synkkää ja ikävää. Tämän jälkeen sitten saatettiin ihmetellä, että kuluttajien luottamus tulevaisuuteen on heikko.

– Minä en rehellisesti sanottuna ymmärrä, mistä harmaa uutisointi johtuu. Kyllä, meidän talous ei ole kasvanut todella pitkään aikaan ja julkinen talous on vakavissa vaikeuksissa, mutta viime vuosina on haettu uutta suuntaa, Valtonen sanoo ehkä harmistusta äänessään.

Hän huomauttaa, että viimeisimmät lukemat talouskehityksestä lupaavat parempaa.

– Toki Iranin sota sotkee monta asiaa, mutta meillä on näköpiirissä todella vahvaa kasvua. Kasvu

taphtuu vain, jos se tehdään. Maailmalla on mahdollisuuksia ja vain taivas on rajana.

Valtonen uskoo parempaa tulevaisuutta rakentavan erityisesti syvään teknologiseen osaamiseen pohjautuvissa ekosysteemeissä. Hänen listalleen mahtuvat muun muassa kvanttiosaaminen, kaksoiskäyttötuotteiden markkinoiden ratkaisuja esimerkiksi avaruustoimialalta sekä tekoälyklusterin laaja spektri sekä myös perinteisemmät meriteollisuus ja mineraalisektori.

Ulkoministeriö tekee omaa työtään kasvumahdollisuuksien eteen. Tämän vuoden alussa tapahtunut Business Finlandin ulkomaantoimintojen integroiminen ministeriöön on leventänyt hartioita.

– Kaikki ulkoministeriön työntekijät, ovat he sitten erikoistuneet rauhanvälitykseen, kauppapolitiikkaan, viennin edistämiseen tai ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, voivat omissa yhteyksissään ja laajoissa kansainvälisissä verkostoissaan edistää Suomen taloudellisia etuja ja suomalaisia yrityksiä. Uskon, että saamme yhä laajemman vaikutuksen vientiponisteluille ja koko ulkopoliittiselle jalanjäljelle.

## Ääni kantaa kauas

Viennin edistäminen on vain yksi osa ulkoministeriön tehtäväkenttää. Olemme tottuneet näkemään Elina Valtosen uutisissa ja ajankohtaisohjelmissä kommentoimassa vakavana maailman tapahtumia. Se sopii pitkään jatkumoon, jossa ulkopoliitikassa ei poukkoilla, toimet ja puheet ovat harkittuja.

Toimintamallin puki sanoiksi presidentti **Urho Kekkonen** 1970-luvun puolivälissä, ”jos jommankumman, ulko- tai sisäpolitiikan, pitää olla rempallaan, niin olkoon se sisäpolitiikka”.

Sen mukaisesti kotimaan politiikassa voi räiskyä, mutta ulkopoliitikassa ei sanota värikkäästi – ei vaikka kuinka mieli tekisi. Tyyliä noudatetaan toisen presidentin, **Mauno Koiviston**, ohjenuoraa: ”Ei pidä provosoiua, kun provosoidaan”.

Olen täysin vakuuttunut siitä, että meidän parhaat päivät ovat vasta edessä.



Ulkoministerinä Elina Valtosen ääni kantaa kauas, aina Pekingiin ja Washingtoniin asti.



## ♥ Juurta jaksain leipääntynyt kabinetti

”Iranin sodan alettua olemme tyttäreni kanssa tehneet muutaman kuukauden ajan leipäjuurta. Haimme uutta toivoa ja uutta elämää. Kaiken lisäksi sillä juurella on muuan maan johtajan nimi, jota en nyt tässä ajanpuutteen vuoksi mainitse. Nyt leipäjuuri on mahtavassa kunnossa ja siitä tulee niin paljon hyvää leipää, että olen jakanut sitä kabinetille. Juuri on hyvässä suojeluksessa ja kertoo siitä, että parempaa kohti mennään ja kaikki on mahdollista.”

Ulkoministerinä Elina Valtosen ääni kantaa kauas, aina Pekingiin ja Washingtoniin asti.

– Ulkopolitiikka on lähtökohtaisesti sanoja ja diplomatiaa. Se ei ole pelkästään tekoja, vaan pitkälti viestintää. Kun on kunniatehtävä toimia tässä tehtävässä, totta kai silloin asettelee sanat niin kuin Suomea. Siitä huolimatta en pelkää sitä, että kerron myös oman mielipiteeni, joka harvoin poikkeaa siitä mikä Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittinen kanta yleisesti ja varsinkin kauppapolitiikassa on, Valtonen kuvailee rooliaan.

Someviestijänä kuva Valtosesta monipuolistuu. – Some on kevyempää sisältöä. Kun me koiran kanssa olemme kuvassa, kyllä me saatetaan puhua myös vähän ulkopolitiikkaa. Vaikkapa, kuinka tylsältä tuntuu, että Hormuzinsalmi on kiinni. Mutta siellä pitää olla muutakin elämää välillä.

Viestipalvelu X:ssä Elina Valtosella on yli 143 000 seuraajaa. Heille viestit voivat tuoda myös tulevaisuudenuskua.

– Jos tässä jäisi pelkästään näihin haasteisiin rypemään, kun vaikka aamulla katsoo mitä yöllä on rapakon takana tapahtunut, niin ei kehitys aina parempaan näyttäisi menevän. Päinvas-

toin, olen täysin vakuuttunut siitä, että meidän parhaat päivät ovat vasta edessä. Eli parempaan suuntaan mennään isossa kuvassa. Senhän takia tässä itse kukin ponnistelee.

### Eurooppa jäänyt jälkeen

Ulkoministerin julkisuuteen esittämät näkemykset ovat punnittuja, mutta ei Valtonen aiemmin-kaan päästänyt hulluja lausahduksia suustaan. Vuonna 2018 (silloin Elina Lepomäki) kirjoittamassa kirjassa Vapauden voitto hän pohtii 700 sivun verran maailman menoa ja yhteiskunnan tilaa.

Näkemyksiin on vaikuttanut asuminen, opiskelu ja työskentely Suomessa, Saksassa, Tanskassa ja Englannissa. Valtonen kirjoittaa:

*Ymmärtääkseen maailmaa ja itseään, sitä mistä ollaan tulossa ja minne menossa, kannattaa toki yleensäkin matkustaa, asua eri paikoissa, puhua ihmisten kanssa ja ahmia niin paljon vaikutteita kuin yleensä on mahdollista.*

Kokemustensa pohjalta Valtonen ymmärsi, ettei Suomi ja Eurooppa edusta kaikessa kehityksen terävintä kärkeä.

*Jos haluaa ymmärtää Euroopan tulevaisuutta, kannattaa käydä Amerikassa, mutta globaalia tulevaisuutta hahmottaakseen kannattaa käydä Kiinassa.*

Ovatko tulevaisuuden ikkunat edelleen samat, pätee tämä vielä?

– Kyllä se pätee, Valtonen vastaa.

– Valitettavasti vuoden 2018 jälkeen jenkitkin ovat ottaneet melkoisen kaulan Eurooppaan monella sektorilla. Yhdysvaltojen kanssa olemme samassa liittokunnassa ja jaamme laajasti samat arvot. Koen edelleen, että Yhdysvaltojen onnistuminen on myös meidän onnistumista.

Kiinassa on vajaassa vuosikymmenessä tapahtunut suuri harppaus.

– Nyt on vielä selvempää, että kelloaajuus, joka Kiinassa on innovaatioiden saralla, mutta myös monessa muussa tekemisessä kuten valmistavassa teollisuudessa, se on ihan ylivoimainen moneen muuhun maankolkkaan verrattuna. Tämä ei tarkoita, että me olisimme hävinneet tämän pelin. Päinvastoin, se pitää vain ottaa huomioon.

### Protektionisti osuu itseensä

Valtonen on markkinoiden ja vapaakaupan vannotunut kannattaja. Jopa niin, että kirjassaan

hän kritisoi ”suosi suomalaista”-kampanjointia. Hänen mukaansa suomalaista kannattaa ostaa, jos tuotteet ovat laadultaan ja hinnaltaan kilpailukykyisiä, ei periaatteesta.

*Pienikin askel protektionismin tiellä on päinvastoin erittäin huolestuttavaa kehitystä, suorastaan nurinkurista pienen vientivetoisen maamme kannalta.*

Askeleita, jopa loikkia protektionismin tiellä on kuitenkin otettu. Kun presidentti **Donald Trump** on asettanut Euroopan unionille tulleja, EU on vaikuttanut reagoinnissaan monien mielestä täysin lapaselta hyväksyessään epäreilulta ja epätasa-arvoiselta tuntuvan kohtelun.

Onko EU:lta järkevää politiikkaa kääntää toinenkin poski?

– Itse olen johdonmukaisesti sitä mieltä, että asia on juuri näin, Valtonen sanoo. Hänen mielestään protektionismin asetta käyttävä ampuu aina omaan jalkaansa.

– Kuulun siihen koulukuntaan, joka pitää viime kesän ratkaisua hyvänä, kun tehtiin kauppasopimus jenkkien kanssa. Toiveissa olisi nollatullit Eurooppaan. Mutta jos emme pysty vaikuttamaan siihen, että Yhdysvallat asettaa meille tulleja, niin voimme vaikuttaa siihen, mitä me itse asetamme.

Valtosen mukaan eurooppalaisille yrityksille olisi haitallisempaa, jos EU:kin olisi asettanut samanlaiset tullit. Hänen mukaansa kyse on kansantaloustieteen ihan peruskurssin asiasta. Protektionismista kannattaa luopua jopa yksipuolisesti.

– Jos sinulle asetetaan kaupan esteitä, sinun ei itse kannata niitä itsellesi asettaa, koska silloin pystyt hankkimaan sieltä mistä on edullisinta ja tuottaa omalla osaamisella sitä, mihin rahheet ja kilpailukyky riittävät. Erikoistua ja käydä kauppaa niistä lähtökohdista mitä itsellä on ja mitkä pelimerkit maailma on luonut.

Vaikka kuinka ajattelisi näin, joutuu kuitenkin varmasti nielaisemaan pari kertaa, kun tulee uutisia uusista tulleista? Esimerkiksi nyt toukuussa, kun Trump ilmoitti 25 prosentin tulleista Euroopassa valmistetuille autoille.

– Näin se on, mutta Yhdysvallat on valinnut tämän tien. En usko, että tämä tulee kestäämään ikuisesti, eikä välttämättä edes kovin pitkään. Jopa presidentti Trump on joutunut ottamaan monia uhkauksiaan takaisin päin.

Valtonen pitää mahdollisena, että Trump käyttää kauppapoliittisia toimenpiteitä neuvotte- lutaktiikkana.

– Niin tai näin, ei pidä ripustautua uskon tai varsinkaan toiveiden varaan. Me emme tiedä mikä Yhdysvaltojen kauppapolitiikka tulee olemaan joidenkin vuosien kuluttua. Meidän pitää keskittyä omaan peliin.

Omassa pelissä Valtonen pitää tärkeänä, että kilpailukyky saadaan laitettua kuntoon koko Euroopassa. Lisäksi pitää panostaa vapaakauppaan ja tehdä uusia kumppanuussopimuksia ympäri maailmaa, niin kuin viime aikoina EU on kyennyt tekemään. Oleellista on myös pyrkiä vaikuttamaan Yhdysvaltoihin.

– Niin että hekin laskisivat tulleja ja pikemmin-kin tavoittelisivat vapaakauppaa tai jopa täyttä sisämarkkinaa liittokunnan alueella. Se olisi ainakin omassa visiossani se, mitä meidän pitäisi tässä maailmantilanteessa tehdä.

### Iskut vahvistavat EU:ta

Globaali eikä myöskään Euroopan unionin kehitys ole viime vuosina vienyt sinne, mitä aiemmin toiveikkaassa ilmapiirissä monet uskoivat. Elina Valtonen ei kirjassaan nähnyt EU:ta itsevarmana mahtitekijänä, joka etenee suoraan kohti kukoistusta.

*Tavoitteellinen Euroopan unioni on antihauras järjestelmä, jota satunnaisuus, epävarmuus ja iskut vahvistavat samaan tapaan kuin rasisus vahvistaa lihaksia.*

Näinkö se on?

– Se on juuri näin. Vierastan sitä, kun puhutaan vahvasta Euroopan unionista. Vahva kääntyy helposti pääläelleen. Jos valta korruptoi, niin absoluuttinen valta korruptoi absoluuttisesti viittamatta tässä mihinkään yksittäiseen suuntaan maailmassa. Tärkeintä on se, että ihmiset saavat päättää ja se, että pystytään sopeutumaan toisaalta olosuhteisiin, mutta myös rakentamaan oman näköistä hyvää maailmaa.

Elina Valtonen siteeraa kirjassaan myös **Franz Kafkaa**:

*”Edistykseen uskominen ei tarkoita sen uskomista, että edistystä on jo tapahtunut.”* ✕

Artikkelissa kursivilla olevat otteet ovat Elina Valtosen (Lepomäki) Kirjasta Vapauden voitto (Otava, 2018).



**Kuka**  
Elina Valtonen

**Työ**  
Ulkoministeri

**Asuinpaikka**  
Helsinki

**Perhe**  
Kaksi lasta, puoliso, koira

**Vapaa-aika**  
Koiran ulkoiluttaminen, liikunta, ruuanlaitto

# 2,6 miljardia

EU on neuvotellut useita kauppasopimuksia. Ne muodostavat 2,6 miljardin ihmisen markkina-alueet.

EU

Indonesia  
 Brasilia  
 Argentiina  
 Paraguay  
 Uruguay  
 Intia  
 Australia  
 Arabiemiraatit  
 Malesia  
 Thaimaa



## Euroopan unionin vastaisku

Euroopan unioni ei ole jäänyt sivustakatsojaksi, kun maailmalla rakennetaan kaupan esteitä. Uudet kauppasopimukset kattavat ison osan maailmaa.

✍ Sami Laakso

**M**aailma melskaa tulleista, tariffeista ja kauppasodista. Ääntä on syytä pitää myös vastakkaisesta kehityksestä, kun kaupan vapaustaistelijat ovat tehneet töitä toisella rintamalla.

Viimein työ tuottaa satoa ja jopa vuosikymmeniä kestäneet kauppaneuvottelut ovat johtaneet yhteisymmärrykseen. Euroopan unioni on lukuisten kumppanien kanssa päässyt tai pääsemässä sopimukseen kaupan esteiden purkamisesta.

Sopimuskumppaneiden lista on pitkä: Brasilia, Argentiina, Paraguay, Uruguay (Mercosur-maat), Indonesia, Intia, Australia, Arabiemiraatit, Malesia, Thaimaa.

Yhdessä Euroopan unionin kanssa nämä maat muodostavat 2,6 miljardin ihmisen markkina-alueet.

### Kauppasopimusten tilanne

**Indonesia:** Comprehensive Economic Partnership Agreement (CEPA) syyskuussa 2025. Implementointi vuoden 2026 aikana.

**Mercosur** (Argentiina, Brasilia, Uruguay, Paraguay): Tammikuussa 2026 sopimus, jonka väliaikainen soveltaminen alkoi 1. toukokuuta. Tullikohtelu on määritelty yli 10 000 nimikkeelle. Niistä kymmenesosalla tullit poistuivat Mercosurin osalta välittömästi. Valtaosalla tuotteista tullit poistuvat tasaerissä 15 vuoden siirtymäaikana.

**Intia:** Sopimus tammikuussa 2026, voimaan 2027 alussa.

**Australia:** Sopimus maaliskuussa 2026.

**Arabiemiraatit:** Sopimuksen odotetaan olevan allekirjoitusvalmiina 2026 puolivälissä.

**Malesia ja Thaimaa:** Neuvotteluiden odotetaan johtavan sopimukseen 2027 aikana. ✗

*Lue lisää: Seuraavalla aukeamalla alkavassa artikkelissa kerrotaan uusista kauppasopimuksista ja niiden merkityksestä.*

EU näyttäyty vahvempänä ja vetovoimaisempänä kuin vuosien, selkeämpänä toimijana, jolla on oma identiteetti.

# BRYSSEL KUTOO GLOBAALIA kauppasopimuspeittoa

EU on saattanut ja saattamassa maaliin merkittäviä vapaakauppasopimuksia Mercosur-maiden sekä Intian, Indonesian, Australian, Malesian, Thaimaan ja Arabiemiraattien kanssa.

✉ Pekka Vanttinen 📷 Lehtikuva

**E**uroopan unioni ei ole istunut käsiensä päällä, kun tariffitempoilut ja flirttailu protektionisilla rapauttavat Maailman kauppajärjestön (WTO) kaltaisia rakenteita. Se on saattanut ja saattamassa lyhyessä ajassa maaliin liudan merkittäviä vapaakauppasopimuksia.

Vapaakauppasopimukset ovat olleet Euroopan unionin kauppapolitiikan ja -strategian keskiössä jo parikymmentä vuotta. Tuolloin lanseerattua Global Europe -aloitetta on päivitetty viimeksi viime vuonna paineen kasvettua niin Kiinan kuin sittemmin Yhdysvaltain taholta.

Sen hengessä unionilla on nyt valmiina, tai viimeistelyä vailla, kauppasopimukset Intian, Indonesian, Australian, Malesian, Thaimaan, Arabiemiraattien ja yhtenä ryhmänä käsiteltyjen Mercosur-maiden (Brasilia, Argentiina, Paraguay, Uruguay) kanssa. Eurojargonissa tätä joukkoa kutsutaan tuttavallisesti kirjain-numeroyhdistelmällä P7.

## **Painotus kauppapolitiikan loppuosassa**

Pitkään neuvoteltujen sopimusten synty parissa vuodessa ei selity ilman järjestelmätason murrosta ja sen synnyttämää tahtotilaa. Kauppapolitiikassa on korostunut politiikka.

– Toisina aikoina painottuu kauppa, toisina politiikka. GATT 1940-luvun lopulla oli poliittinen hanke, samoin WTO 1990-luvulla. Sitten tuli vaihe, jolloin ajateltiin, että nyt tämä tuli valmiiksi – kun Kiina ja Venäjä saatiin mukaan. Oletettiin asioiden toimivan omalla painollaan, kun on sopimukset ja instituutiot,

**Taneli Lahti** muotoilee. →

## Teema

Hänellä jos kenellä on perspektiiviä niin kaupan, politiikkaan kuin niiden yhdistelmään. Siihen, millainen kauppapoliittinen toimija Euroopan unioni on.

Ulkoministeriön karriääriskoulutuksen käynyt, taloustieteen tohtori siirtyi Euroopan komission palvelukseen vuonna 2004. Komissaaria on tullut ja mennyt. Hän kuului **Olli Rehni**n kabinettiin ja toimi **Jyrki Kataisen** kabinettipäällikkönä **Barros**on komissiossa. **Junckerin** komission (2014–19) aikana Lahti johti muutamien vuoden latvialaisen komission varapääjohtajan **Valdis Dombrovskisin** kabinetin, mistä tehtävästä hän siirtyi kolmeksi vuodeksi vetämään EK:n Brysselin-toimistoa ja vastaamaan liiton EU- ja kauppapolitiikasta. Veri veti kuitenkin takaisin Berlaymontiin ja Lahdesta tuli **Jutta Urpilaisen** kabinettipäällikkö.

Viimeksi Lahti on toiminut johtajana EU:n ulkosuhdehallinnossa, mistä hän siirtyi toukuun alusta vetämään International partnerships -osastoa. Toimialaan kuuluvat investointi- ja rahoitusasiat, suhteet rahoituslaitoksiin ja yksityiseen sektoriin, Global Gateway -strategia ja kriittiset raaka-aineet.

Hänellä on maine paitsi helposti lähestyttävänä, niin myös pesunkestävänä unionin miehenä ja siihen aina myönteisesti suhtautavana. Ennakkokäsitys pitää kutinsa.

– Unioni näyttätty ulkoapain selkeämpänä kuin miten itse näemme sen sisältä. Omassa keskustelussamme puhuttaa aina päivän kriisi. Syntyy kuva, että olemme hajanaisia ja heikkoja. Mutta ei se ole ihan niin. Perinteisiä vahvuksiamme – sopimuksissa pysyminen, diplomaattia, yksilönvapaus, demokratia, ihmisoikeudet, oikeusvaltio – arvostetaan. Olemme vähän hitaita ja kömpelöitä, emmekä aina tuota optimaalista lopputulosta vaan kompromisseja. Mutta varaamme voi laskea, Lahti sanoo.

Ulkoasianhallinnon kokemuksensa perusteella EU näyttättykin Lahden mukaan vahvempana ja vetovoimaisempana kuin vuosien, selkeämpänä toimijana, jolla on oma identiteetti. Taustalla on EU:n omaa ryhdistäytymistä, jota muiden globaalien toimijoiden sekavuus on kiihdyttänyt.

### Jäljet toteutuvat erityisesti kauppapolitiikassa

– Puolessatoista vuodessa on yhtäkkiä tehty sopimuksia, joita on neuvoteltu jopa 20 vuotta. Syntyi halu etsiä ja löytää kompromisseja. Me olimme valmiina, mutta käänne tapahtui ennen muuta

kumppanimaissa. Kun Yhdysvaltain politiikka on poukkoilevaa ja Kiinan teolliset ylikapasiteetit ja subventoitu vienti haittaavat kaikkia eikä WTO kykene tuottamaan globaalia palvelua, niin EU onkin tarpeellinen kumppani, markkina ja investointien lähde, suitsuttaa Lahti kotipesäänsä.

Toki Euroopalla on pelissä myös vahva oma intressi. Eikä Lahti sitä peittele.



Taneli Lahti



Intian pääministeri Narendra Modi (keskellä) tervehti Eurooppa-neuvoston puheenjohtajaa Antonio Costaa ja Euroopan komission puheenjohtajaa Ursula von der Leyenia ennen tapaamista New Delhissä, Intiassa 2.1.2026.



© AFP / LEHTIKUVA / R. SATISH BABU

– Vapaakauppa-agendamme yksi motivaattori on toimitusketjujen monipuolistaminen. Haluamme vahvistaa globaalia ja kestävästä kasvua. Mutta samalla vahvistaa kriisinsietokykyämme laajemmilla kumppanuuksilla ja erilaisilla arvoketjuilla siten, että emme olisi riippuvaisia yhdestä toimittajasta – joka usein sattuu olemaan Kiina.

Taneli Lahden ”hieman lonkalta” antamassa arvioissa, tuoreissa kauppasopimuksissa P7-maiden kanssa samoja elementtejä on noin kaksi kolmasosaa, eroavaisuuksia kolmannes. Perustat ovat pitkälti yhteneviä, uudet elementit löytyvät esimerkiksi julkisista hankinnoista ja ympäristö- ja kestävyyspykälästä.

Isojen sopimusten synty on saanut EU-konkarin pohtimaan kuvioita myös pidemmälle. Kahvipöydän ääressä akateeminen tutkija ottaa vallan.

– Olen miettinyt, olisiko Euroopan ainutlaatuisen kahdenvälisten kauppasopimusten verkosto laajennettavissa jonkinlaiseksi kennostoksi? Meillä on viimeisimpien sopimusten myötä noin 80 maan kanssa kauppasopimusjärjestely. Se on mittava osuus maailman väestöstä, bruttokan-

santuotteesta ja YK:n jäsenistöstä. Ehkä sille perustalle voisi jotain rakentaa, Lahti pohtii.

Ja samaan hengenvetoon melkein pelästyy. – Toki on varottava, ettei sellaisen kennoston luominen heikentäisi esimerkiksi WTO:ta, se ei ole tavoitteemme missään nimessä. Mutta se voisi täydentää sitä tai luoda sille uutta dynamiikkaa.

### EU sellaisena kuin se on

Entä miltä Euroopan unioni näyttää matkan päästä ja mitä kauppasopimuksilta odotetaan? Kysytään yhdeltä suurimmista.

Kaakkois-Aasian maiden yhteistyöjärjestöön (ASEAN) kuuluva Indonesia on liki 280 miljoonan ihmisen markkina, jonka kasvuluvut näyttävät Euroopalle perävaloa – 5,1 prosenttia vuonna 2025. Viime syyskuussa saatiin päätökseen neuvottelut EU:n ja Indonesian kauppasopimuksesta, Comprehensive Economic Partnership Agreement (CEPA).

– Sopimus on Indonesialle merkittävä. Viimeiset kymmenen vuotta olemme pyrkineet avautumaan ja monipuolistamaan kaupallisia suhteitamme. Olemme solmineet vapaakauppa-

EU:n ja Intian välinen kauppasopimus sai lopullisen muotonsa kahden vuosikymmenen neuvottelujen jälkeen.



© LEHTIKUVA / SOPA IMAGES / DAVID CANALES

Madridissa Mercosur-sopimusta vastustavaan mielenosoitukseen osallistui 2 500 maanviljelijää ja 376 traktoria.

sopimuksia valtioiden kanssa useilla mantereilla – Aasiassa, Euroopassa, Amerikoissa ja Afrikassa. EU:n kanssa tehty on yksi kattavimmista ja moderneimmista, toteaa Indonesian Brysselin suur-lähetystön kauppa-attasea **Lusyana Halmiati**.

Neuvotteluissa Indonesialle uusina elementteinä ja ”harkintaa vaativina” olivat esillä valtion-yhtiöiden asema, julkiset hankinnat ja ympäristökysymykset. Nyt Indonesiassa on käynnissä tekstikohtien läpikäynti ja hienosäätö. Suuria muutoksia Halmiati ei ennako, kyse on lähinnä ”teknisistä seikoista”. Lopulliseen implementointiin hän toivoo päästävän tänä vuonna.

Hänen mukaansa ”perinteisissä” kauppakysymyksissä eteneminen on ollut melko nopeaa, mutta joissakin muissa kohdissa vaaditaan edelleen tarkkaa harkintaa. Jälkimmäisiä seikkoja Halmiati ei kuitenkaan halua nimetä ja yksilöidä.

Unioni on kuulunut Indonesian viiteen suurimpaan vientialueeseen. Toiveena on luonnollisesti kaupankäynnin ja investointien kasvu. Lusyana Halmiatin näkemys on toiveikas.

– Kauppamme on toisiaan täydentävää, viemme ja tuomme eri tuotteita ja sikäli emme ole kilpailijoita.

Yleisellä tasolla kauppapolitiikkaa tehdään EU:n kanssa, mutta toki käytännön tasolla jalkautetaan jäsenmaihin. Kauppa koko unionin kanssa on Indonesialle ylijäämäistä. Suomi on kuitenkin joukossa poikkeus.

– Tuomme Suomesta elektroniikkaa, kemian-teollisuuden tuotteita ja paljon koneita esimerkiksi sellun valmistukseen. Meiltä taas tulee kumia, öljyä, hedelmiä, kahvia, kaakaota. Toivomme palettiin mukaan jalostetumpia tuotteita, Halmiati hymyilee.

Euroopan unionista neuvotteluosapuolena ja globaalina tekijänä häneltä saa diplomaattisia, mutta napakoita luonnehdintoja.

– EU vaatii ikään kuin ylimääräisiä askelia. En ole varma, voiko unionia luonnehtia byrokraattiseksi tai hitaaksi, mutta sellaisena sen hyväksymme. Kun neuvottelimme, ymmärsimme, että pöydällä on paljon erilaisia intressejä 27 jäsenmaasta ja kantojen muokkaus vie aikansa. Otamme sen annettuna.

Hänen mukaansa EU on ollut merkittävästi määrittelemässä kaupankäynnin muotoja ja suuntaa. Sääntely on usein käynnistynyt unionissa. Muissa maissa on sitten seurattu perässä ja luotu standardeja.

Siinä yhteydessä helmasynniksi usein mainittu verkkausuuksa saattaa olla myös hyve.

– Ajat ovat erikoisia, on epävarmuutta, maailma muuttuu, emmekä tiedä mihin olemme matkalla. EU on aina ajanut ja edustanut sääntöihin perustuvaa järjestelmää. Siinä Indonesia haluaa nähdä EU:n luotettavana kumppanina. Haluaisimme kaikkien suurten tahojen noudattavan sääntöjä, mutta nähtäväksi jää, Lusyana Halmiati puntaroi.

### ”Strateginen virstanpylväs”

Vaihdetaan mannerta. Argentiina on yksi neljästä Mercosur-maasta, sen Brysselin-lähetystö luonnehtii sähköpostivastauksessaan sopimusta Euroopan unionin kanssa virstanpylvääksi.

Geopoliittiset jännitteet ja taloudellinen epävarmuus vahvistavat EU–Mercosur-sopimuksen merkitystä. Se nähdään diplomaattien muotoiluissa ”osana Argentiinan laajaa taloudellisen integraation ja kauppasuhteiden strategiaa, jossa maa asemoituu avoimeksi ja luotettavaksi kumppaniksi globaaleissa sääntelykehyksissä”.

Lähetystön mukaan Argentiinan ja EU:n kaupakumppanuuden taustalla vaikuttavat paitsi historialliset suhteet ja jaetut arvot, myös taloudelliset siteet. Euroopan unioni on maan toiseksi suurin vientialue ja johtava ulkomainen sijoittaja Argentiinassa.

Konkreettisemmalla tasolla sopimuksen keskeisimmäksi saavutukseksi nousevat tullien

poistuminen 92-prosenttisesti EU:hun suuntautuvasta viennistä sekä maatalouskaupan lähes täydellinen vapautuminen. Vastavuoroisesti eurooppalaisille yrityksille uskotaan syntyvän mahdollisuuksia teollisuudessa, teknologiassa, energiajärjestelmissä ja pääomamarkkinoilla.

Maininnan saavat myös kriittiset mineraalit ja kumppanuus arvoketjujen kehittämisessä, jotka liittyvät esimerkiksi litiumiin, kupariin ja maakaasuun.

Lähetystön vastauksiin on mahdutettu mukaan myös varovaisia huolenaiheita. Tällaisiksi todetaan eurooppalaisen sääntelyn kehitys ja ”yksipuoliset lähestymistavat”, jotka vaikuttavat argentiinalaisten tuotteiden vientiin EU:hun. Lähetystö pitääkin tärkeänä, että sopimuksessa varmistetaan erilaisten mekanismien avulla teollisuudenalojen asteittainen ja järjestynyt sopeutuminen. ✕

## Mitä kauppasopimukset voivat tarjota?

**D**ataa kauppasopimusten merkityksestä antaa huttikuussa julkaistu EconPol Europan tutkimus. Sen taustalla on runsaan kahdentuhannen ekonomistin globaaliverkosto CESifo, johon kuuluu myös 16 nobelista.

Raportti muistuttaa seitsemän maan erilaisuudesta niin vienti- kuin tuontimarkkinana suhteessa Euroopan unioniin. Neljä Mercosur-maata ja Intia ovat molemmissa omassa kokoluokassaan. Malesian, Thaimaan ja Indonesian osalta korostuu tuonti, kun taas Australia ja Arabiemiraatit näyttävät erityisesti houkuttelevina vientikohteina.

Olenaisinta on tariffiryteikön karsiminen. Alhaisimpia maksuja on noudattanut Australia, noin 2,4 prosentilla, kun toisessa päässä ovat olleet Intia (8,4 %) ja Merco-

sur (9,1 %). Euroopan unionin taso on ollut hieman yli neljä prosenttia.

Unionin vienti P7-maihin on ollut hämmästyttävän vähäistä, useilla jäsenmailla vain 2–4 prosenttia niiden kokonaisviennistä. Osuus koko EU:n tietotekniikan, kemikaalien ja kuljetuskaluston viennistä mainittuihin maihin on sekin ollut vain 12 prosenttia.

Petraamista unionilla viennissään siis on.

P7-maiden osuus globaalista tuonnista kohosi jaksolla 1995–2023 kymmenestä kolmeentoista prosenttiin. Mutta samana aikana EU:n kokonaisviennin osuus näihin maihin putosi kymmenestä 9,5 prosenttiin. Mercosur-maihin vienti väheni kolmesta prosentista 2,3 prosenttiin ja Thaimaahan, Malesiaan ja Indonesiaan EU-vienti puolittui ja jäi jopa alle prosenttiin.

Tutkimuslaitoksen loppupäätelmät tulevaisuudesta ovat kuitenkin EU:lle toiveikkaita. P7-maiden kanssa solmittujen sopimusten lopullisesta syvyydestä ja kattavuudesta riippuen unionin BKT:n ennakoitaan nousevan 0,18–0,43 prosenttia. Viennin kasvu näihin maihin haarukoidaan välille 1,3–3,4 prosenttia, joilla lukevilla Yhdysvaltain tariffien vaikutukset jo kuittaantuisivat.

Entä Suomi? Lukemat ylittävät koko EU:n lukemat. Mallinnusten perusteella Suomen viennin arvo voisi kasvaa noin 4,7 prosentilla, ja yksilöidymmin koneiden ja laitteiden osalta kasvua olisi tarjolla kolme prosenttia. Vaikutukset Suomen bruttokansantuotteeseen näkyisivät 0,58 prosentin plussana. EconPol Europan tutkimus painottaa taloudellisen hyödyn keräytämisen edellyttävän yrityksiltä uutta tarmokkuutta. ✕

## MINERAALITALOUDEN

# HETKI

Geopolitiikka, energiasiirtymä ja digitalisaatio luovat kysyntäpaineen ja menestysmahdollisuuden kaivosalalle. Kotomaan kallioperästä voi löytyä ratkaisuja Euroopalle, mutta pika-apua ei ole luvassa.

✍ Kaarina Vainio ✍ Carla Ladau

**A**skel omavaraisemmalle Euroopalle otettiin keväällä Kokkolan seudulla, kun Keliberin litiumkaivoksessa aloitettiin malminlouhinta. Rikastamo on viimeisteltävänä ja myöhemmin luvassa on jatkojalostusta. Vuoden lopulla nähdään, miten tämä ketju toimii ja missä raaka-aineita lopulta hyödynnetään.

Eteläafrikkalaisen Sibaney-Stillwaterin omistaman Keliberin hallussa on useita litiumesiintymiä yli 500 neliökilometrin alueella. Ensimmäiset löydöt mineraaleista tehtiin 1950–1960-luvuilla.

Silloin litium ei ollut yhtä haluttua kuin tänään. Vasta tällä vuosikymmenellä sen hinta on ampaissut korkealle, kun litiumia havitellaan sähköautojen akkuihin. Keliber on kaavaillut tuotannon jatkuvan Keski-Pohjanmaalla ainakin seuraavat 18 vuotta.



Suomikin on riippuvainen raaka-aineiden tuonnista, vaikka täällä on omaa kaivostoimintaa.





## Kaivoksen avaaminen vie 15–25 vuotta

Euroopan komissio on myöntänyt hankkeelle strategisen projektin aseman. Syy on selvä.

Euroopassa on huomattavia paineita irtaantua kriittisten mineraalien Kiina-riippuvuudesta. Ainakin 70 prosenttia maailmalla käytettävistä mineraaleista louhitaan ja jalostetaan Kiinassa. Euroopan unionin alueelle tuotavista harvinaisista maametalleista noin 95 prosenttia tulee Kiinasta.

Dominoiva asema maailmanmarkkinoilla on taannut sille tehokkaan kauppapoliittisen asean esimerkiksi tullien varalta.

### Suomessa on potentiaalia löytöihin

Suomikin on riippuvainen raaka-aineiden tuonnista, vaikka täällä on omaa kaivostoimintaa. Kallioperästä louhitaan tällä hetkellä muun muassa kultaa, nikkeliä, palladiumia, platinaa, kobolttia, sinkkiä, hopeaa ja kromia, jotka ovat eurooppalaisellakin mittapuulla merkittäviä kaivannaisia.

Maaperässä on rikkauksia, mutta onko Suomi mineraaleiltaan rikas?

Erikoisasiantuntija **Bo Långbacka** Geologian tutkimuskeskuksesta (GTK) sanoo, että Suomessa on joitakin – mutta ei suinkaan kaikkia – vihreään siirtymään tarvittavia mineraaleja. Täkäläisestä kallioperästä etsitään aktiivisesti kultaa ja akku-mineraaleja.

Långbacka työskenteli 20 vuotta kansainvälisille kaivosyhtiöille, erityisesti malminetsinnässä. Nykyisin hän seuraa työkseen mineraalitaloutta

ja kaivostoimintaa globaalisti. Hän on todistanut omin silmin energiasiirtymän käynnistymistä ja liikenteen sähköistymisen alkua.

– Kun aloitin kahdeksan vuotta sitten GTK:ssa, tällaista kiinnostusta akkuminaaleihin ei ollut. Nyt on paljon yrityksiä, jotka etsivät ja louhivat näitä tiettytyyppisiä ”siirtymämineraaleja”, Långbacka sanoo viitaten yhteiskuntien sähköistymiseen.

Kysyntä on parantanut kaivosteollisuuden kannattavuutta. Mineraalien maailmanmarkkinahinnat ovat nousseet, ja pelkästään akkuminaalieräiden etsintöihin on aiempaa helpompaa saada rahoitusta.

Muihin Euroopan maihin verrattuna Suomessa ja Ruotsissa on mahdollisuudet merkittäviin mineraalilöytöihin kallioperän vuoksi. Kaivosten avaaminen myös onnistuu periaatteessa helpommin kuin tiheään asutussa Keski-Euroopassa.

– Meillä on pitkä kaivoshistoria. Suomessa on ollut kaivostoimintaa yli sata vuotta. Täällä on jatkojalostusta, Långbacka luetlee syyt Suomen merkittävälle potentiaalille. Suomessa jalostetaan esimerkiksi kuparia, nikkeliä, jalometalleja, sinkkiä ja kobolttia.

### Kaivosbisnes vaatii pitkäjänteisyyttä

Perinteisten malmien: nikkelin ja kuparin esiintymät ovat jokseenkin jo tiedossa. Uusien löytäminen vaatii kairauksia syvemältä maasta, mikä lisää kustannuksia. Kynnys lähteä ylipäänsä

etsimään malmeja syvältä, on korkea, Långbacka kertoo.

Yhden löydös tuo herkästi paikalle lisää kiinnostuneita. Näin on käynyt myös Keski-Pohjanmaan litiumkaivoksen ympäristössä, jossa toimii muitakin yhtiöitä malminetsinnässä. Lapissa Keivitsan kaivoksen lähellä on Sakatin kaivoshanke, koska nikkeli, koboltti ja kupari esiintyvät usein samoissa kivilajeissa.

– Sodankylän Sakatin esiintymä löydettiin vuonna 2009. 17 vuotta myöhemmin hanke on yhä käynnistämävaiheessa, Långbacka sanoo.

Malmiesiintymä sijaitsee Viiankiaavan suojellun Natura-alueen liepeillä, minkä vuoksi kaivostoiminnan aloittaminen herättää myös kovaa vastustusta.

Etsintäkin on luvanvaraista toimintaa neljäksi vuodeksi kerrallaan, mihin kuuluu valitusoikeus. Lähes poikkeuksetta yritykset joutuvat odottamaan hallinto-oikeuden käsittelyä ennen kuin voivat jatkaa etsintöjään.

Eivätkä kaikki esiintymät johda kaivosten perustamiseen.

– Kaivoksen avaaminen vie 15–25 vuotta, sanoo Kaivosteollisuuden toiminnanjohtaja **Pekka Suomela**.

Sitä ennen aikaa ja rahaa on palanut malminetsintään ja luvutukseen, mukaan lukien ympäristövaatimusten täyttämiseen.

### Euroopalla riittää kirittävä

Suomessa kaivostoiminta hiljeni 1980–1990-luvuilla, Suomela kertoo. Raaka-aineiden ostaminen maailmalta tuli yrityksille tavaksi. Se oli helppoa ja halpaa. Komission aloitteet 2000-luvun alussa jäivät musteeksi paperille.

EU julkaisi vuonna 2011 ensimmäisen kriittisten raaka-aineiden luettelon, joka perustui vuonna 2008 laadittuun raaka-ainealoitteeseen. Suomela kuvailee tätä ensimmäistä, vuonna 2008 laadittua ”paperia” hyödyttömäksi. Vasta koronan myötä raaka-aineiden saatavuuteen ja riippuvuuksiin havahduttiin toden teolla.

Toukokuussa 2024 voimaan tuli EU:n kriittisten raaka-aineiden asetus, joka tähtää unionin omavaraisuuteen ja kiertotalouteen. Tavoitteena on kasvattaa EU:n talousalueen kaivostuotantoa vähintään 10 prosenttiin, jalostus 40:een ja kier-

rätys 25 prosenttiin vuosittaisesta kulutuksesta vuoteen 2030 mennessä. Minkään yksittäisen raaka-aineen tuonti yksittäisestä unionin ulkopuolisesta maasta ei saisi ylittää 65 prosenttia.

Nämä tavoitteet ovat edenneet molempien haastateltavien mukaan hitaasti. Nyt EU:lla onkin kova hoppu. GTK:n arvion mukaan ilmastotavoitteet voivat jopa 40-kertaistaa kriittisten mineraalien kysynnän vuoteen 2040 mennessä.

Tätä varten tarvitaan uusia kaivoksia, mutta osa hankkeista voi kaatua tai hidastua paikallisten vastustukseen. Suomela sanoo tiedostavansa ristiriidan hyvin.

– Se on ymmärrettävää, että paikalliset asukkaat, yrittäjät tai maanomistajat katsovat, ettei kaivos sovi alueelle. Sitä varten meillä on lainsäädännössä mekanismeja, ja se on myös syy, miksi asiat kestävät kauan.

EU on pyrkinyt nopeuttamaan lupaprosesseja, tehnyt aloitteita ja lainsäädäntöä. Viimeksi Euroopan komissio on alkanut houkutelaa eurooppalaista rahoitusta kaivoshankkeisiin. Vielä se ei näy Suomessa, Suomela kertoo.

Fossiilitalous ehtiikin pyöriä hyvän aikaa ennen kuin ”made in EU” -mineraalit ovat tuulimyllyissä, aurinkokennoissa ja sähköautoissa. Koska kaivoshankkeet käynnistyvät hitaasti, yritykset pyrkivät ennakoimaan mineraalien kysyntää ja hintoja 10–15 vuoden päähän.

Kaivosala työllistää Suomessa yli 6 000 ihmistä. Se voi poikia ympärilleen nykyistä enemmän yritystoimintaa myös muille aloille.

– Meillä on maailmanluokan teknologiaa, laitteistoa ja suomalaista omistusta. Täällä on metallin jalostusta ja nyt on tulossa akkuarvoketju, Suomela sanoo.

EU yrittää varmistaa mineraalien saannin myös tekemällä sopimuksia unionin ulkopuolisten maiden kanssa. Muualla Euroopassa energiasiirtymään tarvittavia mineraaleja on Långbackan mukaan vähän.

– Ongelma on, että kaikkia mineraaleja ei vain ole Euroopassa. Esimerkiksi litiumin louhintaa ei juurikaan ole. Saksassa on käynnistynyt yksi litiumhanke, Serbiassa kaivoshanke kaatui paikallisten vastustukseen.

Kokkolan kaivoksella lienee kaikki mahdollisuudet menestyä. ✘

# Kauppapolitiikka LOPPUU, kauppapolitiikka JATKUU

Kauppapolitiikka-lehden tarina alkoi vuonna 1933. Nyt 93 vuoden jälkeen sille laitetaan piste. Lehden julkaiseminen loppuu tähän numeroon.

✍️ Sami Laakso

**K**auppapolitiikka-lehden varhaisvaiheen syntysanat kirjattiin Helsingissä 6. lokakuuta 1933:

*Ulkoasiainministeriö tulee väliajoin, joita ei tarkemmin määrätä, julkaisemaan sarjan taloudellisia*

*tiedoituksia, joissa ministeriölle saapuvan raportti- ja muun aineiston perusteella lyhyesti selostetaan Suomen ulkomaankaupan kannalta tärkeitä tapah- tumia eri maissa.*

Taloudellisten tiedoitusten julkaisemista jatkettiin samalla kaavalla puoli vuosisataa, kunnes niiden kasaaminen tuli ministeriössä **Lasse Lehtisen** työtehtäväksi. Lehtialalla aiemmin työskennelleenä Lehtinen huomasi, että materiaalista olisi ainesta toimitetuiksi lehtijutuiksi. Hän ehdotti perusteellista uudistusta, ministeriön johdossa oli silloin **Ahti Karjalainen**.

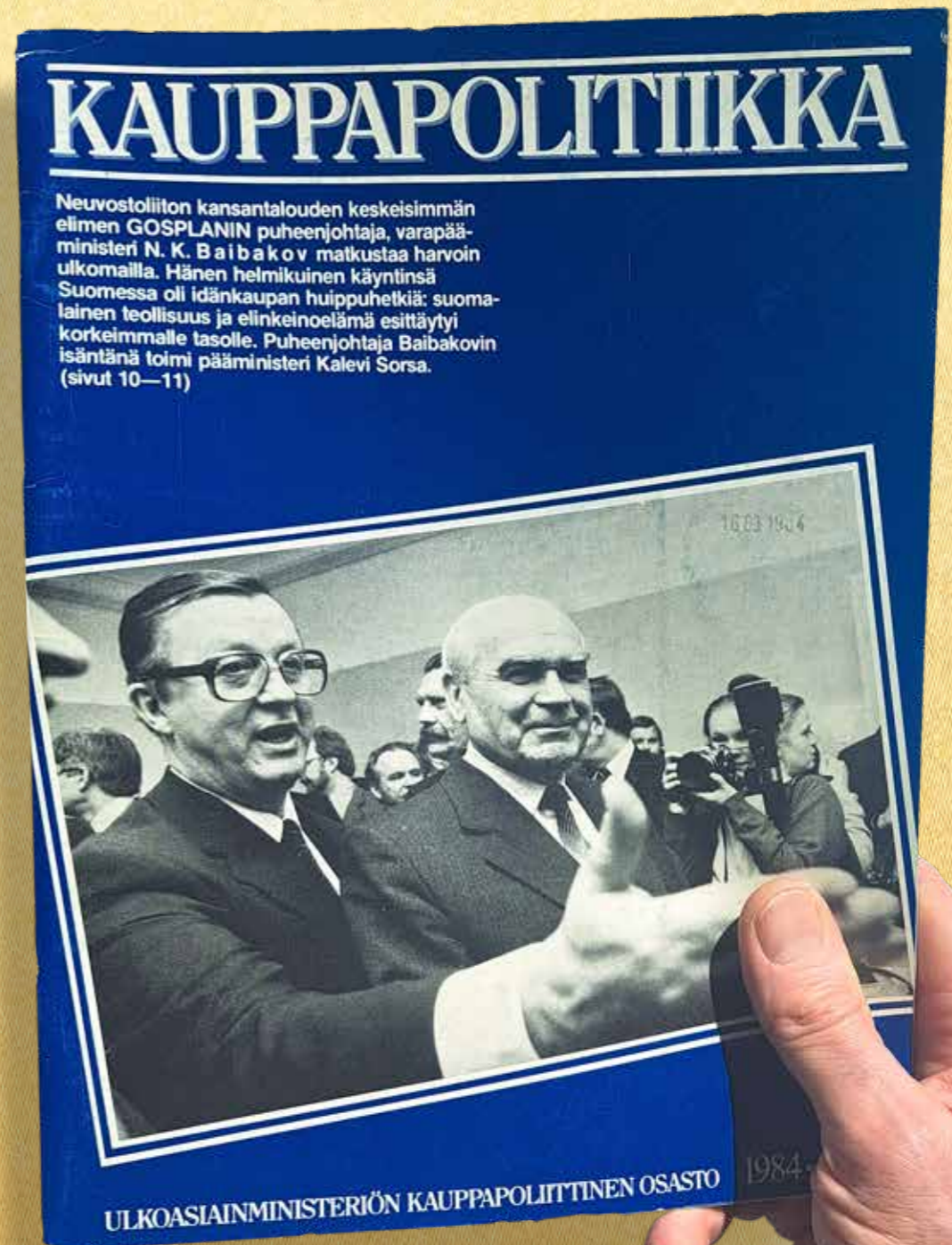
– Siihen tuli saman tien lupa, ei se sen juhlallisempaa ollut, filosofian tohtori Lasse Lehtinen muistelee nyt nelisenkymmentä vuotta myöhemmin.

– Olin lehden ensimmäinen päätoimittaja. Parantelin virkamiesten kieltä ja myös taittoa. Tulin itse aikakauslehtimaailmasta ja halusin, että lehti oli siisti, niin että sitä kehtasi jakaa. Silloin sillä oli muutaman tuhannen jakelu.

## Katse avartui länteen

Ensimmäinen numero julkaistiin alkuvuonna 1984. Nimeksi valikoitui sananiekkana meritoitu- neelta Lehtiseltä ytimekkäästi Kauppapolitiikka. Se ei jätä sisältöä arvailujen varaan.

– Turha siihen oli keksiä mitään teennäistä, kauppapolitiikastahan siinä oli kysymys. Kun silloin Neuvostoliiton kauppa oli sellaista, jossa →



Ensimmäinen Kauppapolitiikka-lehti ilmestyi 1984. Sitä ennen Taloudellisia tiedoituksia oli ilmestynyt puoli vuosisataa.

Lähettiläät olivat mielis- sään siitä, että heidän työhön- sä ja sen tulok- siin kiinnitettiin huomiota.



Lasse Lehtinen



Lotta Nuotio

oli vanhaa pyhyyttä jäljellä, saimme lehdessä tuotua mukaan vähän läntisiäkin asioita. Saimme kerrottua, että se kauppapolitiikka, jota Suomen valtio harrasti, suuntautui sentään molempiin ilmansuuntiin.

Lehtinen katsoo aihepiirin muuttuneen mielenkiintoisemmaksi, kun lännettyminen alkoi. Pitikö siinä varoa, ettei astu joidenkin herkille varpaille? – Meikäläisen sukupolvessa itsensensuuri oli sisäänrakennettu, ettei siitä tarvinnut olla huolissaan. Lehden sisältö ei sillä tavalla ylittänyt rajoja, jotain avauksia saimme kuitenkin tehtyä.

Uudistus ei Lehtisen mukaan muutenkaan törmännyt ministeriön kulttuurissa vastustukseen ja vanhan kaavan kannattajiin. Päinvastoin, lähettiläät olivat mielissään siitä, että heidän työhönsä ja sen tuloksiin kiinnitettiin huomiota.

– Mutta ainahan on sellaista vähättelyä, että onko tässä ky-

seessä joku Lassen oma egobuusti. Näitähän tulee aina virastoissa. Ainoa oikea tapa on suhtautua niihin täysin välinpitämättömästi.

Lasse Lehtinen on vuosien varrella julkaissut kymmeniä teoksia muun muassa romaaneja sekä perusteellisia tietokirjoja. Tämän toiminnan hän näkee olevan samassa linjassa sen kanssa, kun Kauppapolitiikassa pyrittiin jakamaan tietoa ja taustoittamaan uutisaiheita lukijoita kiinnostavalla tavalla.

– Halusimme osoittaa, että kauppapoliittisen osaston työ oli hyödyllistä, tarpeellista ja isänmaallista. Kyllä niillä monisteilla sama tieto olisi voitu jakaa, mutta työn arvo nousi, kun siitä tehtiin oikea painotuote. Luulen, että myös ne tykkäsivät tästä journalistisemmasta otteesta, joiden tehtävä isoissa lehdissä ja Yleisradiossa oli seurata näitä asioita.

#### Tavoitteena laajempi yleisö

Kauppapolitiikka-lehdessä uudistuksia on tehty pitkin matkaa, mutta isompi uudistus oli vuorossa vuonna 2019. Silloin päätoimittajana aloitti **Lotta Nuotio**, jonka kuusivuotisesta päätoimittajakaudesta muodostui lehden historian pisin.

– Alku oli suorastaan hurjaa. Kilpailutuksen kautta valittiin uusi yhteistyökumppani Legendium, lehdessä tehtiin konseptiuudistus; verkkosivut, uutiskirje ja someviestintä uudistettiin, Lotta Nuotio kertoo.

**RENÉ SÖDERMAN**, lähetystöneuvos Suomen EU-edustustossa Brysselissä (Pohjois-Afrikka, Lähi-itä, EFTA), Kauppapolitiikan päätoimittaja 1998–2000



#### Jäikö mieleesi erityistä kansainväliseen kauppaan liittyvää kehitystä ajalta, jolloin toimit päätoimittajana?

Suurlähtelias **Pasi-Heikki Vaaranmaa** totesi Kauppapolitiikka-lehden haastattelussa (20.3.2023), että 1990-luvun loppu oli kansainvälisen kaupan huippujakso. Kauppapolitiikka leimasi globalisaation eteneminen, maailmankauppajärjestö WTO:n vakiintuminen ja tietotekniikkakaupan vapautuminen. Suomi keskittyi EU:n pohjoisen ulottuvuuden edistämiseen, ja Kiinan osuus Suomen viennistä kasvoi merkittävästi. Näitä kysymyksiä pyrimme pitämään esillä myös Kauppapolitiikka-lehden palstoilla.

#### Miltä kansainvälisen kaupan kehitys näyttää?

Mielestäni kansainvälinen kauppa on liikkumassa kohti suurempien blokkien kauppasopimuksia, joista EU-Mercosur ja EU-Intia ovat hyviä esimerkkejä. Globaali sääntöpohjainen järjestelmä näyttää menettäneen hohtonsa. Suomen on kuitenkin panostettava kansainvälisen kaupan edistämiseen, sekä tuontiin että vientiin. ✕

**JUHA MARKKANEN**, Suomen Singaporen-suurlähtelias, Kauppapolitiikan päätoimittaja 2004–2007



#### Mitä erityistä jäi mieleesi päätoimittaja-ajaltasi?

Teimme ison ulkoasu-uudistuksen, jossa kasvatimme kuvien osuutta suhteessa tekstin määrään. Aloimme myös tehdä teemanumeroita. Yhtenä teemana oli esimerkiksi kulttuurivienti, jossa oli esillä elokuvat, musiikki ja jopa sirkus. Kannessa oli Nightwishin **Tarja Turunen**. Myös työperäisestä maahanmuutosta teimme teemanumeron. Nämä ovat edelleen ajankohtaisia aiheita.

Lisäksi perustimme uutiskirjeen ajankohtaisista asioista viestimiseen, koska halusimme lähentyä lukijakuntaa suorainfollla. Sen jakelu oli toista tuhatta.

#### Miltä kansainvälinen kehitys näyttää Singaporestä katsottuna?

Olen varma, että Kaakkois-Aasia tulee pärjäämään. Singapore on maantieteellisesti pieni, mutta sen talous on suuri. Maa on keskusvaltio yhdentoista maan ASEAN-ryhmittymälle, jossa asuu 700 miljoonaa ihmistä.

Täällä katsotaan yhtä aikaa sekä itään että länteen. Kiina on lähes kaikille maille suurin kauppakumppani, mutta Singaporelle USA on suurin investoija. Tämä on lännen etuvartio, jolla on läheiset suhteet USA:han.

Täällä hallitus korostaa, että turbulentissa maailmassa kuusimiljoonainen kansa pärjää vain yhdessä tekemällä. Meidän pitäisi

ottaa Singaporestä mallia. Täällä on työn eetos, ja meidänkin pitäisi löytää uudelleen työn arvostus. Singaporen ja Suomen bruttokansantuote henkeä kohden olivat kymmenen vuotta sitten samat, nyt se on täällä yli 92 000 USD, kun Suomessa se on 60 000 USD. ✕

16.2. 1934  
Taloudellisia tiedoituksia

Saksa kiistää kultakannasta luopumisen

29.12.1933  
Puola

Puola kieltää postikorttien tuonnin

21.12.1934  
Iso-Britannia

Suomi voi viedä Isoon-Britanniaan kananmunia 25 410 000 kappaletta

12.5.1934  
Yhdysvallat

Vankityön johdosta Neuvostoliitosta tuotuun puutavaraan ja paperipuuhun kohdistuva tuontikielto on peruttu. Peruutuspäätöksen ilmoitetaan johtuvan siitä, että Neuvostoliiton viranomaiset ovat todistaneet, ettei vankityötä kysymyksessä olevilla alueilla ole käytetty. Mainituilla alueilla käyneet matkustajat ovat lausuneet, etteivät he ole nähneet siellä vankityötä käytettävän.

Pystymetsästä Nuotio ei tehtävään ryhtynyt, toimittajakokemusta hänelle oli kertynyt printistä ja sähköisestä mediasta Suomessa, Ruotsissa ja Turkissa.

– Uudistuksen tavoitteena oli tehdä organisaatiojulkaisusta vielä vahvemmin oikea aikakauslehti, jota haluavat lukea muutkin kuin virkamiehet ulkoministeriössä. Halusimme tehdä kauppolitiikasta yleisesti ymmärrettävää ja nostaa lehdessä käsiteltävien asioiden painoarvoa ja näkyvyyttä yhteiskunnassa. Verkkosivujen uudistuksella haluttiin lisätä eloa sivuille, esimerkiksi videoiden ja juttujen tasaisemman julkaisutahdin avulla.

## Täkyjä muille medioille

Uudistus kantoi hedelmää. Lukijakunta laajeni esimerkiksi opiskelijoihin ja sisällöllä palveltiin myös vientiä harjoittavia yrityksiä. Printtilehden tilaajamäärä kasvoi samoin kuin verkkosivujen kävijät ja someseuraajat. Painosmäärä ylitti kymmenentuhatta.

Kiinnostusta käsiteltäviin aiheisiin lisäsi kehitys, kun maailmanhistoriaan jääviä kriisejä ja tapahtumia alkoi ilmaantua solkenaan. Vuosiin mahtuu muun muassa, brexit, koronapandemia ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sen takia asetetut pakotteet. Muuttuviin tilanteisiin piti reagoida ja printin ilmestymistähti neljästi vuodessa asetti siihen omat haasteensa.

Yksi tavoite oli saada muut mediat tarttumaan esiin tuotuihin aiheisiin. Nuotio muistaa, kuinka esimerkiksi Yleisradion A-studio oli ottanut suoraan Kauppolitiikasta aiheen ja haastateltavat keskustelemaan EU:n brexitin jälkeisestä kauppolitiikasta. Näin tärkeä aihe sai satoja kertoja laajemman huomion, kuin pelkästään lehdessä.

Tällä hetkellä ammattijärjestö Tehyn viestintäjohtajana toimiva Nuotio korostaa, että organi-

saatiomediassa pitäisi olla ymmärrys, miten voi tuoda ulkopuolisen katsetta ja otetta asioihin, joita organisaatio pitää tärkeinä.

– Jos brexit-aihe olisi nostettu ministeriön sisältä tiedotetyyppisesti, ei se olisi päätynyt tv:n paraatipaikalle. Samasta teemasta, mielenkiintoisesti tehty juttu ulkopuolisia kytköksiä käyttäen on paljon vaikuttavampi kuin pelkkä organisaation oma tiedote.

Kauppolitiikassa näkökulmia haettiin ministeriön ulkopuolelta kuten tutkimuslaitoksista, elinkeinoelämältä ja yrityksistä. Kansainvälisyyttä pyrittiin tuomaan myös haastattelualunnoilla ja kertomalla siitä, millaisena Suomi näyttäytyy maailmalta katsottuna.

Päätoimittajalta tarvittiin välillä diplomaattisia taitoja.



Lehden viime vuodet olivat täynnä maailmaa mullistavia tapauksia.

– Lehteen kohdistui ministeriön sisältä toiveita ja jopa intohimoja sisältöön. Näistä käytiin välillä aika tiukkojakin neuvotteluja. Toimituksessa päätettiin, mitkä kirjoitukset julkaistaan ja viime kädessä siitä vastuun kantoi päätoimittaja. Toimme esiin myös aiheita, mitkä eivät nousseet ministeriöstä.

Kun kyseessä kuitenkin on ulkoministeriön media, tärkeää oli kertoa ministeriön edistämistä asioista ja tehdä sen työtä näkyväksi laajemmalle yleisölle. Kiistanalaisiakin aiheita käsiteltiin, mutta ei ministeriölle kiusallisella tavalla.

## Tarinan loppu

Kauppolitiikkaan liittyviä uutisia tulee jatkuvalla syötöllä eri puolilta maailmaa, on pakotteita, tulleja ja tariffeja. Merkittäviä kauppasopimuksia

**ANNA-KAISA HEIKKINEN**, Afrikan, Lähi-idän ja Latalaisen Amerikan osaston osastopäällikkö, Kauppolitiikan päätoimittaja 2012–2013



**Jäikö mieleesi erityistä tapausta, kun toimit päätoimittajana?**  
Totisesti jäi – nimittäin koko Team Finland -konseptin synty, kun silloinen hallitus päätti laittaa Suomen vienninedistämisen mannerlaatat liikkeelle ja käynnistää prosessin, jolla kaikki vienninedistämistoimijamme tuotiin yhteisen sateenvarjon alle. Joten niime löysimme itsemme Finlandiatalon penkeistä eräänä syyskuuisena päivänä vuonna 2012 kuuntelemassa, kun tasavallan presidentti, pääministeri, Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri sekä elinkeinoministeri lupasivat tuhatpäiselle kuulijakunnalle, että tästä alkaa uusi aika. Tuona päivänä olemassa kuitenkin olivat vasta logo ”Team Finland” sekä palvelulupaus paremmasta. Sen jälkeen alkoikin sitten todellinen hihojen kääriminen ja konkreettisen sisällön rakentaminen koko konseptille. Team Finland -viestinnän, mukaan lukien nopealla aikataululla rakennettavaksi luvatus verkkosivuston, käynnistäminen annettiin – oman toimen ohella – Kauppolitiikka-lehden päätoimittajan tehtäväksi. Muistan

yhä ne tunnit, kun hioimme itse Team Finlandin tarinaa (kansainvälisen kaupan nykyisen osastopäällikkö) **Tuomas Tapion** kanssa ja etenkin ne aamuöiset hetket, kun ulkoministeriön viestintäosaston taikasormi **Risto Joen** kanssa puskimme verkkosivustoa linjoille tunteja ennen deadline-aamun sarastusta.

## Miltä näyttää kansainvälisen kaupan kehitys?

Maailma muuttuu väijäämättä yhä vähemmän Eurooppa-keskeiseksi; huomisen maailman suuntaa luodaan pitkälti Euroopan ulkopuolella. Muun maailman väestö, osaamispohja ja yleinen muutosvoima kasvavat huimaa vauhtia, ja maailman megatrendit syntyvät muualla. Meidän on tärkeää ymmärtää tämä, jotta voimme pitää parasta mahdollista huolta yhteisen Eurooppamme kilpailukyvästä ja pärjäämisestä. Meidän täytyy EU:na ja Suomena osata luoda kauppakumppanuuksia kaikilla suunnilla – olla läsnä, olla kiinnostuneita, tarjota vastauksia kumppaneidemme kysymyksiin ja tarpeisiin. ✕

# Yhden luukun malli vahvistaa Suomen vienninedistämistä

Business Finlandin ulkomaantoimintojen siirto ulkoasiainhallintoon on edennyt suunnitellusti, ja muutos näkyy jo käytännön työssä.

✉ Timo Sysiö 📧 UM



## UM Yrityspalvelut

Ulkoministeriön yrityspalvelut tukevat suomalaisten yritysten vientiä ja kansainvälistymistä. Ulkoasiainhallinnon laaja kansainvälinen verkosto auttaa yrityksiä tunnistamaan markkinamahdollisuuksia, hyödyntämään ajankohtaista



markkinatietoa ja rakentamaan kontaktien maailmalla.

## Vienninedistämisen uutiskirje

Englanninkielinen MFA Trade Promotion -uutiskirje kokoaa ulkoministeriön vienninedistämisen ajankohtaisia nostoja, tulevia tapahtumia ja mahdollisuuksia sekä näkyviä



markkinoilta. Tilaa maksuton uutiskirje sähköpostiisi.

## Vapaasti kaupasta

Vapaasti kaupasta on ulkoministeriön LinkedInissä julkaistava uutiskirje, jossa ministeriön asiantuntijat analysoivat kerran kuukaudessa kansainvälisestä talousta, kauppaa ja muuttuvaa toimintaympäristöä. Tilaa maksuton uutiskirje LinkedInissä.



**K**auppapolitiikka-lehden päätyminen merkitsee sen toimitusneuvoston puheenjohtajana toimivalle **Juha Pyykölle** tärkeän keskustelufoorumin väistymistä. Kaupan muuttuva toimintaympäristö tarvitsee kuitenkin jatkossakin analyysia ja keskustelua, ja ulkoministeriö jatkaa sitä uusissa kanavissa.

### Business Finlandin vienninedistämisen ulkomaantoiminnot yhdistettiin ulkoasiainhallintoon vuoden alussa. Miltä kokonaisuus näyttää nyt ensimmäisten kuukausien jälkeen?

Integraatio toteutettiin vuodenvaihteessa 2025–2026 ilman katkoksia yrityspalveluissa, mikä on merkittävä saavutus. Tästä kiitos kuuluu erityisesti Business Finlandista ulkoministeriöön siirtyneelle henkilöstölle.

Työ ei kuitenkaan päättynyt rakenteelliseen yhdistämiseen. Team Finland -uudistuksen hengessä palveluja kehitetään edelleen yritysten tarpeiden pohjalta. Tavoitteena on entistä selkeämpi ja sujuvampi palvelukokonaisuus. Samalla vahvistetaan toimialalähtöistä vienninedistämistä, kehitetään tiedolla johtamista ja valmistellaan maksullisten palveluiden pilotointia.

Keskeisin muutos yrityksille on yhden luukun periaate. Ulkomailla tarvittavat vienninedistämispalvelut ovat jatkossa saatavilla edustustoista, mikä yksinkertaistaa palveluihin hakeutumista.

Kansainvälistymisen perusta rakentuu edelleen kotimaassa. Tästä vastaavat jatkossakin työ- ja elinkeinoministeriö sekä sen alaiset toimijat. Uudistus täydentää kokonaisuutta tuomalla ulkomaille selkeyttä ja parempaa koordinaatiota.

### Uudistusta on kuvattu vastauksena geotalouden murrokseen ja kiristyvään kansainväliseen kilpailuun. Miten tämä näkyy käytännön työssä?

Keskeinen muutos on eri osaamisten yhdistäminen. Ulkoministeriön geopoliittinen analyysi ja Business Finlandista siirtynyt yritysrajapintaosaaminen toimivat nyt saman katon alla.

Tämä näkyy konkreettisesti arjessa: ministeriössä ja edustustoissa ulko-, turvallisuus-, kauppa- ja kehityspoliittikan asiantuntijat työskentelevät aiempaa tiiviimmin yhdessä vienninedistäjien kanssa. Tällainen vuoropuhelu on olennaista aikana, jolloin geopoliittiset jännitteet ja teknologinen kilpailu muokkaavat markkinoita nopeasti.

Yhteistyö mahdollistaa entistä paremmat eväät yritysten tukemiseen kansainvälisillä markkinoilla.

### Business Finlandista siirtyi ulkoministeriöön merkittävä määrä osajia. Mitä uutta he ovat tuoneet mukanaan?

Siirtymä on tuonut ulkoasiainhallintoon vahvaa yritysosaamista ja liike-elämän ymmärrystä. Tämä täydentää perinteistä viranomaisosaamista ja pitkää kokemusta vienninedistämisestä.

Uuden osaamisen myötä toimintakulttuuriin on tullut lisää ketteryyttä ja reagoitokykyä. Yritysmaailmasta tuttua nopeutta ja joustavuutta pyritään nyt hyödyntämään myös ulkoasiainhallinnossa.

### Toimit Kauppapolitiikka-lehden toimitusneuvoston puheenjohtajana. Mikä merkitys lehdellä on ollut?

Lehti on kulkenut mukana koko urani ajan. Sen rooli on ollut kaksijakoisen: toisaalta ulkoasiainhallinnon äänenä kaupallis-taloudellisissa kysymyksissä, toisaalta alustana eri toimijoiden välille vuoropuhelulle.

Ulkoministeriön kansainvälisen kaupan apulaisosastopäällikkö Juha Pyykkö esitteli ulkoministeriön yrityspalveluita ministeriön viestinnän koulutuspäivillä 2026.

Lehti on kehittynyt ajan myötä perinteisemmästä kauppapolitiikan tarkastelusta laaja-alaiseen geotalouden ilmiöiden käsittelyyn. Tämä heijastaa myös toimintaympäristön muutosta.

### Mitä jäät kaipaamaan lehden päättyessä?

Erityisesti toimitusneuvoston keskustelut ovat jääneet mieleen. Ne kokosivat yhteen eri alojen toimijoita ja tarjosivat tilan avoimelle ajatustenvaihdolle.

Laajemmin lehden lopettaminen merkitsee tärkeän keskustelufoorumin väistymistä hetkellä, jolloin talouden, kaupan ja geopolitiikan yhteydet ovat entistä monimutkaisempia. Tarve tällaiselle ymmärrykselle ei ole vähentynyt – päinvastoin.

### Miten tämä viestintätehtävä hoidetaan jatkossa?

Uusia kanavia on jo otettu käyttöön. LinkedInissä julkaistava *Vapaasti kaupasta* tarjoaa asiantuntijankemyksiä kansainvälisen kaupan ajankohtaisista

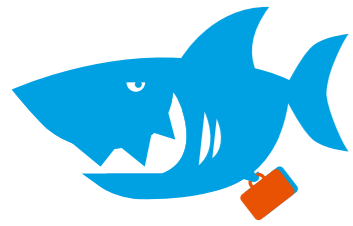
ilmiöistä, ja se on saanut nopeasti laajan lukijakunnan.

Lisäksi olemme julkaisseet uuden englanninkielisen *MFA Trade Promotion* -uutiskirjeen, joka suuntaa katseen tulevaan ja kokoaa ajankohtaisia nostoja ulkoministeriön vienninedistämistyöstä.

### Miltä näyttää Suomen vienninedistämisverkosto 2030-luvulla?

Tulevaisuuskuva rakennetaan parhaillaan, mutta suunta on selvä. Tarvitsemme verkostolta vahvaa alueellista läsnäoloa, ajantasaisia palveluja ja henkilöstöä, joka on sitoutunut ja koulutettu vienninedistämiseen.

Tavoitteena on kokonaisuus, jossa vienninedistäminen on luonteva osa kaikkea ulkoasiainhallinnon toimintaa. Kaikki liittyy kaikkeen. ✕



## Vienninedistämisen politbyroo ja paluu 1890-luvulle

**D**ebatointia Suomen vienninedistämisen rakenteista on käyty kautta lähihistorian, varmaan pitempäänkin. Monet näkevät Finpron alasajon reilu vuosikymmen sitten taitekohtana, argumentteja tuon hetken uudistukseen löytyy puolesta ja vastaan. Finpron siirto osaksi Team Finland -konseptia arvioitiin myös paluuksi 1890-luvulle, jolloin senaattori **Leo Mechelin** vei suutareita Pietariin esittelemään osaamistaan. Tämä ei siis ollut myönteinen vertaus. Kylmä totuus joka tapauksessa on, että WTO:n ja UNCTADin alainen International Trade Centre valitsi vuonna 2007 Finpron maailman parhaaksi vienninedistäjäksi.

Brutaalia nykytodellisuutta on, että vienninedistämisen viitekehityksessä jyräävät nyt geopolitiikka ja geotalous. Tosin tilanne tarjoaa Suomellekin avautuvien markkinoiden kautta uusia mahdollisuuksia (Lukusuositus: Osp. **Tuomas Tapion** kirjoitus Vapaasti Kaupasta blogissa). Lisäksi yhteiskuntamme kriisinkestävyys ja Suomi turvallisuuden tuottajana NATOssa tekevät sen, että maamme on tunnetumpi kuin koskaan. Suomen kokonaisturvallisuuden konseptilla on maailmalla kovaa kysyntää ja sen alle mahtuu järkyttävän laaja vientipotentiaali, aina energiaturvallisuudesta kovaan puolustukseen. Unohtamatta perinteistä B2B:tä, nyt puhutaan erityisesti G2G:stä eli Government to Government -yhteistyöstä. Raflaavasta otsikosta huolimatta valtiojohtoiseen vien-

ninedistämiseen ei ole menemistä, mutta senaattori Leo Mechelin on jälleen astunut esiin. Ja olihan Mechelin aikanaan mukana perustamassa erästä Nokia Aktiebolagia.

Business Finlandin ulkomaantoimintojen integrointi ulkoasiainhallintoon oli looginen johtopäätös tehdä tarvittava korjausliike ja lisätä tehoja vientityöhön. Kehityksen kaari on myös saavuttanut pisteen, jossa valtio ottaa isompaa roolia ovien avaajana. Näkemys-eroja lienee edelleen, mutta rupisia riimejä ja karmeita tarinoita on kuultu jo riittämiin. Pienen ja sinnikkään Suomen ei kannattaisi vallitsevissa suhdanteissa hajottaa vientifokustaan pikku jermuiluun, tarvitaan laajempi näkökenttä. Näissä suhdanteissa yritykset kaipaavat aikaisempaa enemmän myös geopoliittista analyysiä. UM:stä onkin jo viety osaavaa voimaa yrityskehityksen palvelukseen. Valtion ja yritysten yhteistyö tiivistyy tältäkin osin.

Suomen hallitusohjelmassa vienninedistäminen on paalutettu tukevasti, uusi Team Finland strategia luotu ja uudistus tehty. Nyt Suomi-pakka kunnolla kasaan: ei muuta kuin s...nallinen (vientiralli) päälle ja kohti markkinoita, että heilahtaa!

Legendaarinen Kauppapolitiikka-lehti on päätetty lopettaa samalla kun UM:n viestintä siirtyy valtioneuvostoon. Vuodesta 1933 jatkunut laadukas julkaisu toiminta päättyy. Todella sääli. Mutta emme menetä toivorkautta millän taval, kyl valtioneuvosto (liiton) tiedottei piissa.

### Trade Shark

Kirjoittaja uskentelee kauppapolitiikan sisäpiireissä ja jakaa näkemyksiään nimimerkin takaa.



Alun Jones

## Baijeri on Saksan talouden veturi

”Laptop und Lederhose” kuvaa Baijerin matkaa köyhästä maatalousvaltiosta moderniksi teknologia-keskukseksi. Osavaltion talous on suurempi kuin monen EU-maan.

 Minna Saano  UM

### Mitä Müncheniin kuuluu, DACH-alueen Head of Trade Suomen Saksan-suurlähetystöstä Alun Jones?

Kiitos hyvää! Ihmiset ovat kokoontuneet viettämään Frühlingsfest-juhlaa eli nauttimaan musiikista, seurustelusta ja oluesta. Juhlittu on myös Bayern Münchenin Saksan jalkapallomestaruutta, jo yhdeksännen kerran. Ja turistejahan kaupunki on täynnä kuten aina tähän vuodenaikaan.

### Uusi Suomen konsulaatti avataan syksyllä Müncheniin. Miksi sinne?

Baijeri, keskuksenaan München, on merkittävä liiketoiminta-alue, joka on myös Euroopan johtava teknologiakeskus. Tärkeitä aloja ovat muun muassa auto-, puolustus-, ilmaliikenne- ja avaruusteollisuus, ja sitten täällä on vahva startup-keskittymä. Palvelusektori muodostaa kaksi kolmasosaa Baijerin taloudesta ja siinä ICT ja turismi ovat vahvoja.

### Millä suomalaisella osaamisella on potentiaalia Saksan markkinoilla?

Ensinnäkin, Suomi saa nyt laajalti myönteistä mediahuomiota Saksassa. Saksan puolustusteollisuudessa on kysyntää syväteknologialle ja kaksikäyttöisille ratkaisuille eli teknologioille ja tuotteille, joita voidaan käyttää sekä sotilaallisiin että siviili-

litarkoituksiin. Vihreä vety kiinnostaa ja mikroelektroniikka. Suomen tavoitteet vihreässä siirtymässä kiinnostavat Saksan Green Tech -alaa, jossa kysyntä kasvaa uusien energiatarpeiden ja tavoitteiden vuoksi.

### Miten saksalaisten kanssa neuvotellaan?

Liikeneuvottelut Saksassa ovat melko konservatiivisia, muodollinen puhuttelu on yleistä. Vähitellen aletaan kyllä käyttää etunimiä, esimerkiksi ICT-alalla. Varovaisuutta sinuttelussa on kuitenkin noudatettava siihen asti, kunnes tapaamisen tunnelma alkaa selvitä. Kaupankäynnin edistämiseksi sujuva saksa on tärkeää samoin kuin läsnäolo paikan päällä.

### Mitä kiinnostavaa voisit kertoa Baijerista?

90-luvulla paikalliset poliitikot loivat käsitteen läppäri ja nahkahousut, Laptop und Lederhose, kuvaamaan Baijerin matkaa köyhästä maatalousvaltiosta moderniksi teknologiakeskukseksi. Nykyisin täällä onkin Saksan osavaltioiden toiseksi suurin bkt.

Baijerissa luonto on vahvasti mukana ihmisten elämässä, täällä vaelletaan, hiihdetään, uidaan ja istutaan vihreissä olutpuistoissa. Perinteiset puvut ja vahva murre kertovat baijerilaisten vahvasta identiteetistä. ✕



Baijeri

Väkiluku 13,2 miljoonaa • BKT 824 miljardia euroa • **VIENTI BAIJERISTA** • Autot ja matkailuautot, tuotantolaitokset, sähköntuotanto- ja jakelulaitteet, auton korit, moottorit, osat ja lisävarusteet • **TUONTI BAIJERIIN** • Koneet ja tuotantolaitokset, sähköntuotanto- ja jakelulaitteet, auton korit, moottorit, osat ja lisävarusteet, elektroniikkakomponentit, autot ja matkailuautot.

